

Řešení evakuace u vybraného domova pro seniory a domova se zvláštním režimem

Soňa Burešová

Bakalářská práce
2016/2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav krizového řízení
akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Soňa Burešová**
Osobní číslo: **L14226**
Studijní program: **B3909 Procesní inženýrství**
Studijní obor: **Ovládání rizik**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Řešení evakuace u vybraného domova pro seniory a domova se zvláštním režimem**

Zásady pro vypracování:

- 1. Zpracujte literární rešerši na zadané téma.**
- 2. Proveďte monitoring u vybraného zařízení pro získání přehledu o současném stavu zabezpečení evakuace tohoto objektu.**
- 3. Proveďte analýzu rizikových faktorů, které ohrožují bezpečný a rychlý průběh evakuace klientů u vybraného zařízení.**
- 4. Navrhněte opatření na zlepšení současného stavu.**

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] FOLWARCZNY, Libor a Jiří POKORNÝ. Evakuace osob. 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 8086634922.

[2] SEIDL, Miroslav, TOMEK, Miroslav, VIČAR, Dušan. Evakuácia osob, zvierat a vecí. 1. vyd. Žilina: EDIS-ŽU, 2014, 262 s., ISBN 978-80-554-0939-9.

[3] KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše a Libor FOLWARCZNY. Ochrana obyvatelstva. 2., aktualiz. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 9788073851347.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Pavel Mauer

Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání bakalářské práce:

3. února 2017

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. května 2017

V Uherském Hradišti dne 20. února 2017

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se bakalářská práce skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti 3.5.2017

.....
podpis studenta

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevyjádřeně zveřejňuje bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy. Vysoká škola disertační práce nezveřejňuje, byla-li již zveřejněna jiným způsobem.

(2) Bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

(4) Vysoká škola může odložit zveřejnění bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce nebo jejich částí, a to po dobu trvání překážky pro zveřejnění, nejdéle však na dobu 3 let. Informace o odložení zveřejnění musí být spolu s odůvodněním zveřejněna na stejném místě, kde jsou zveřejňovány bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, již se týká odklad zveřejnění podle věty první, jeden výtisk práce k uchování ministerstvu.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užitje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce pojednává o řešení problematiky spojené s evakuací osob z domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem v důsledku ohrožení mimořádnou událostí. Práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část popisuje evakuaci osob obecným způsobem, její začlenění v platných právních normách ČR, kategorizaci mimořádných událostí a možnostmi dělení evakuace. V praktické části mé práce je uveden popis a analýza současné požární bezpečnosti u vybraného objektu spolu s návrhy a doporučeními pro zkvalitnění evakuačních postupů.

Klíčová slova: evakuace, domov pro seniory, domov se zvláštním režimem, mimořádná událost, požár, únikové cesty

ABSTRACT

My Bachelors thesis deals with the issues of emergency evacuation for people in Houses for Pensioners and Houses with Special Regime, caused by an extraordinary event. The work consists of theoretical and practical part. The theory describes an evacuation of people in general, its integration in applicable legal standards of The Czech Republic, categorization of extraordinary events and the possibilities of various evacuations. Analytical part of my work portrays and analyses current fire safety and, moreover, suggestions and precautions for improving of evacuation plans.

Key words: evacuation, House for Pensioners, House with Special Regime, extraordinary event, fire, escape route

Chtěla bych poděkovat mému vedoucímu bakalářské práce JUDr. Pavlu Mauerovi za odborné vedení mé práce. Dále bych chtěla poděkovat Domovu pro seniory a domovu se zvláštním režimem Burešov za vstřícnost a poskytnutí informací a materiálů.

V neposlední řadě bych ráda poděkovala své rodině za trpělivost a obrovskou podporu po celou dobu mého studia.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VYMEZENÍ POJMŮ	12
1.1 JEDNOTLIVÉ POJMY V OBLASTI EVAKUACE.....	12
1.2 JEDNOTLIVÉ POJMY V OBLASTI SOCIÁLNÍ	13
2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC	14
3 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	17
3.1 DĚLENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ.....	17
3.2 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI S PŘEDPOKLADEM EVAKUACE	17
4 PLÁNOVÁNÍ EVAKUACE	18
5 DĚLENÍ EVAKUACE	19
6 EVAKUACE OSOB V ZAŘÍZENÍCH SE SOCIÁLNÍ PÉČÍ	21
6.1 OBJEKTOVÁ EVAKUACE – OPUŠTĚNÍ OBJEKTU.....	21
6.1.1 Základní činitele ovlivňující evakuaci	21
6.1.2 Doba evakuace osob z objektu	23
6.1.3 Vyhlášení poplachu s následující evakuací	24
6.1.4 Únikové cesty	25
6.1.5 Požární evakuační plán	26
6.2 OBJEKTOVÁ EVAKUACE – SETRVÁNÍ OSOB V OBJEKTU.....	27
6.2.1 Úkryty	27
7 PLOŠNÁ EVAKUACE	29
8 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM	30
8.1 ZÁKLADNÍ SLOŽKY	30
8.2 OSTATNÍ SLOŽKY	30
9 CÍLE A METODY PRÁCE	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
10 MĚSTO ZLÍN	33
10.1 HISTORIE MĚSTA	33
10.2 BAŤOVA ÉRA	34
10.3 KAPACITY ZAŘÍZENÍ DOMOVŮ SE SOCIÁLNÍ SLUŽBOU	35
11 DOMOV PRO SENIORY A DOMOV SE ZVLÁŠTNÍM REŽIMEM BUREŠOV	36
12 ANALÝZA OHROŽENÍ DS A DZR BUREŠOV	39
12.1 POSOUZENÍ ZÁKLADNÍCH SCÉNÁŘŮ OHROŽENÍ.....	39
12.2 POŽÁRY V ÚSTAVECH SE SOCIÁLNÍ SLUŽBOU	41
13 POSOUZENÍ STÁVAJÍCÍHO STAVU POŽÁRNÍ BEZPEČNOSTI	42

14	POŽÁRNÍ DOKUMENTACE	49
15	VYHODNOCENÍ MONITORINGU, SWOT ANALÝZA A ANALÝZA RIZIKOVÝCH FAKTORŮ	53
15.1	VLASTNÍ MONITORING	53
15.2	SWOT ANALÝZA	55
15.3	ANALÝZA RIZIKOVÝCH FAKTORŮ	58
16	NÁVRHY A DOPORUČENÍ	60
	ZÁVĚR	62
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	63
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	67
	SEZNAM OBRÁZKŮ	68
	SEZNAM TABULEK	69
	SEZNAM PŘÍLOH	70

ÚVOD

Do střetu s mimořádnou událostí, která by mohla ohrožovat život nebo zdraví, se v průběhu života může dostat každý člověk. Záleží na intenzitě a rozsahu události, ale také na samotných lidských možnostech, jak tuto situaci zvládnout. Člověk v plném zdraví je schopen reagovat a pohybovat se mnohem rychleji než člověk nemocný. V domovech pro seniory či domovech se zvláštním režimem se nachází vysoké procento osob, které jsou postiženy nemocí nebo jsou odkázáni na pomoc druhých osob. Proto je žádoucí, zabývat se problematikou předcházení zranění nebo úmrtí při mimořádných událostech v těchto zařízeních, kde by byla nastalá situace znesnadněna právě díky stavu klientů. Evakuace je jednou z možností, jak mimořádným událostem čelit.

První část mé práce vysvětluje pojmy související s danou problematikou a začleněním evakuace do legislativního rámce. Dále jsou zde uvedeny možnosti dělení evakuace s podrobnějším popisem evakuace objektové, která je východiskem pro část praktickou. Věnovala jsem se i otázce plánování evakuace, jejíž nedílnou součástí i Integrovaný záchranný systém České republiky.

V praktické části této práce jsem představila vybraný objekt a posoudila jeho stávající stav požární bezpečnosti. Jako metody, pro následné zhodnocení a vypracování návrhů na zlepšení, jsem použila SWOT analýzu a uvažované rizikové faktory analyzovala pomocí matice rizik.

Cílem této práce je posouzení současného stavu připravenosti domova na evakuaci a provedení analýzy rizikových faktorů, které mohou ohrožovat její bezpečný a rychlý průběh. Zaměřila jsem se na evakuaci v případě požáru, která se jeví jako nejrizikovější.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ POJMŮ

S problematikou vyplývající z tématu mé bakalářské práce souvisí rozsáhlý počet pojmů. V této kapitole jsem uvedla základní z nich.

1.1 Jednotlivé pojmy v oblasti evakuace

Mimořádná událost (dále jen „MU“) – je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, a také haváriemi, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. [1]

Krizová situace (dále jen „KS“) – definována podle zákona o integrovaném záchranném systému (dále jen „IZS“) [1], jako MU, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.

Ochrana obyvatelstva – dle zákona o IZS [1], se ochranou obyvatelstva rozumí plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku. [2]

Požární ochrana - je souhrn opatření stanovených platnými právními předpisy a zaměstnavatelem, která mají předcházet ohrožení nebo poškození lidského zdraví a chránit majetek. [6]

Evakuace - přemístění osob, zvířat a předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálů k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených MU. Evakuace se provádí z míst ohrožených MU do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění. [3]

Evakuace osob – tento termín je spojen s oblastí požární ochrany a je vnímán jako krátkodobý proces zakončený přemístěním unikajících osob na volné prostranství. [2]

Evakuace obyvatelstva – tento termín je užíván na úseku ochrany obyvatelstva a definuje proces dlouhodobějšího charakteru, včetně řešení dalších opatření souvisejících s následnou péčí o evakuované osoby, jako je náhradní ubytování a stravování. [2]

1.2 Jednotlivé pojmy v oblasti sociální

Domovy pro seniory - v domovech pro seniory se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. [4]

Domovy se zvláštním režimem – v domovech se zvláštním režimem se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, a osobám se stařeckou, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, které mají sníženou soběstačnost z důvodu těchto onemocnění, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Režim v těchto zařízeních při poskytování sociálních služeb je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob. [4]

Osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace - osoby s pohybovým, zrakovým, sluchovým a mentálním postižením, osoby pokročilého věku, těhotné ženy, osoby doprovázející dítě v kočárku nebo dítě do tří let. [5]

2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Jednotlivé zákony, vyhlášky a normy vztahující se k evakuaci jsou uvedeny v příloze PI: LEGISLATIVNÍ RÁMEC.

V oblasti ochrany obyvatelstva je evakuace řešena především z pohledu hrozby ozbrojeného konfliktu a následného přemístění obyvatelstva z míst předpokládané bojové činnosti do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování. Jde spíše o dlouhodobý proces včetně zajištění dalších opatření souvisejících s následnou péčí o evakuované osoby. [2]

Zákon o IZS [1] řeší a pohlíží na ochranu obyvatelstva jako plnění úkolů civilní obrany – zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku (§ 2). Odkazuje se na článek 61 Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I), přijatého v Ženevě dne 8. června 1977 a publikovaného sdělením pod č. 168/1991 Sb.

Zákon o IZS [1] stanovuje i úkoly jednotlivým orgánům (včetně obce a velitele zásahu) pro řízení evakuace (§10, §15, §16 a §19). Podrobné řešení evakuace je zakotveno v prováděcím předpisu zákona o IZS [1] a to ve vyhlášce k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva [3], kde je stanoven způsob provádění evakuace (§ 12), zabezpečení evakuace (§13), orgány pro řízení evakuace (§14) a požadavky civilní ochrany (§ 19, § 20, § 21).

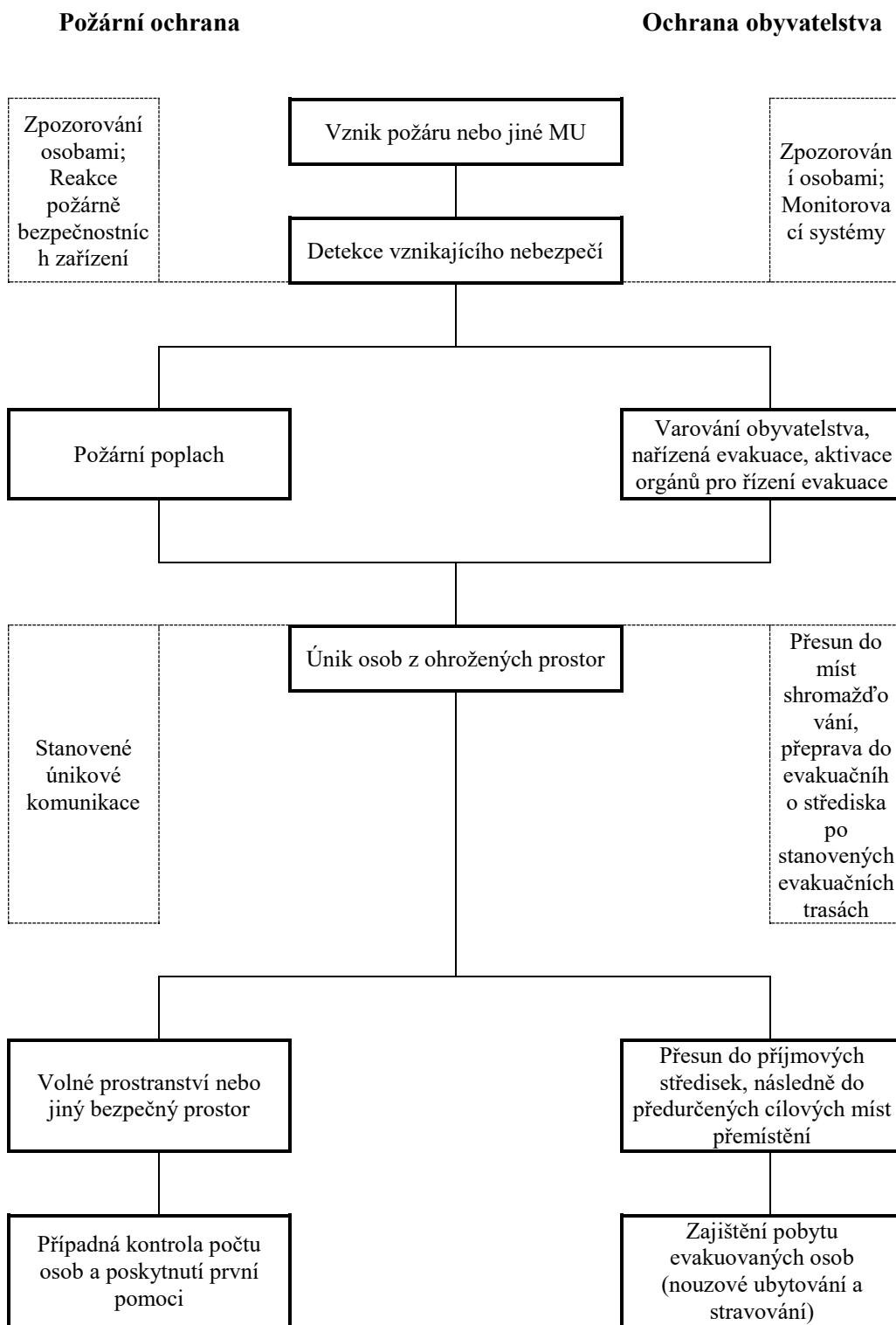
Přesné vymezení evakuace v předpisech zabývajících se požární ochranou, však není možné dohledat. Z pohledu ochrany obyvatelstva se jedná o proces dlouhodobějšího charakteru, řešící i dalších opatření souvisejících s následnou péčí o evakuované osoby, jako je náhradní ubytování a stravování. Evakuace je zde všeobecně chápána jako krátkodobé opuštění potenciálně ohroženého prostoru vedlejšími efekty požáru (úbytek kyslíku, teplo, zplodiny hoření) bez využití podpory záchranných složek, v časovém horizontu od řádově desítek sekund do maximálně několika minut. Nejčastěji využívanou evakuací je evakuace osob ve formě opuštění objektu, v němž byl vyhlášen požární poplach. Postupuje se podle předem zpracovaného evakuačního plánu po stanovených únikových cestách. [2]

Zákon o požární ochraně [6] pojem evakuace přímo neřeší, ale vyhláška o požární prevenci [8], která zákon provádí, ano. Je aplikován v částech o vymezení podmínek pro hašení požáru a pro záchranné práce (§ 11), zpracování posouzení požárního nebezpečí (§ 16), definování obsahu požárního evakuačního plánu (§ 33), zpracování požárně bezpečnostního řešení (§ 41), rozvedení a upřesnění činnosti výkonu státního požárního dozoru (§ 46).

Pojem evakuace osob se objevuje i v právních předpisech týkající se stavebních činností. Vyhláška o technických požadavcích na stavby [9] provázející stavební zákon [10] definuje a řeší únikové cesty, které se používají při evakuaci, evakuační výtahy a vybavení technickým zařízením k řízení evakuace osob podle českých technických norem.

Na základě Směrnice rady Evropského společenství 89/106/EHS pro stavební výrobky a interpretačního dokumentu č. 2 byly do legislativy implementovány mimo jiné také požadavky související s evakuací osob. [2]

Podrobným prostudováním uvedených zákonů lze dospět k obecnému závěru, že z hlediska požární ochrany i ochrany obyvatelstva je evakuace osob vnímána jako proces krátkodobého charakteru ukončený přemístěním unikajících osob bez pomoci zvenčí na volné prostranství nebo do jiného prostoru, stanoveného jako bezpečný, jak je přehledně zobrazeno na Obr. 1. [2]

Obr. 1. Vznik mimořádné situace a proces evakuace z hlediska požární ochrany a ochrany obyvatelstva [Zdroj: 2]

3 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

3.1 Dělení mimořádných událostí

Důležitým předpokladem celkového řešení ochrany obyvatelstva při vzniku MU nebo KS je kategorizace dle povahy vzniku a charakterizace jejich následků. [7]

Základní typy MU:

- přírodní – jsou události způsobené živlem nebo se jedná o biologické pohromy. Živel je přírodní jev či síla, která dokáže mít ničivé účinky (můžou to být procesy zemské kůry, zemského povrchu, vodních toků, vodních ploch a atmosféry). Do biologických pohrom se řadí epidemie (nakažlivé nemoci ohrožující zdraví a životy osob v plošném rozměru), epizootie (nakažlivé nemoci zvířat v plošném rozměru) a epyfitie (nakažlivé nemoci a hromadné nákazy polních kultur škodlivými organismy).
- civilizační neboli antropogenní – jejich vznik je podmíněn činností člověka a představují nežádoucí provozní příhodu (technické, průmyslové, provozní, ekologické havárie). [7]

3.2 Mimořádné události s předpokladem evakuace

- při nebezpečí úniku škodlivin do ovzduší či zamoření chemickými látkami
- povodeň, záplava nebo zátopová vlna
- požár
- teroristická hrozba
- hrozící výbuch
- stavební narušení objektu

4 PLÁNOVÁNÍ EVAKUACE

„Plánování evakuace je jedním ze základních nástrojů přípravy ochrany obyvatelstva před účinky mimořádných událostí. Jedná se o soubor vybraných informací a připravených postupů. Evakuaci podléhají všechny osoby kromě pracovníků podílející se na záchranných pracích, řízení evakuace nebo vykonávající jinou neodkladnou činnost.“
[8]

Evakuace se přednostně plánuje pro tyto skupiny obyvatelstva:

- děti do 15 let
- pacienty ve zdravotnických zařízeních
- osoby umístěné v sociálních zařízeních
- osoby zdravotně postižené
- doprovod výše uvedených osob [9]

Plánování je zaměřeno zejména na evakuaci dlouhodobou, ale plán lze přiměřeně použít i pro evakuaci krátkodobou. Dlouhodobá a plošná evakuace se v praxi plánuje z míst ohrožených povodní (přírozenou nebo zvláštní), z okolí jaderných zařízení a z okolí objektů a zařízení, kde hrozí únik nebezpečných chemických látek a to z důvodu zasažení velkého počtu osob a velkého území. Naplánovaná evakuační opatření mohou být použita i při jiných MU velkého rozsahu. [10]

Havarijní plán kraje

Plánováním evakuace se zabývá jeden z konkrétních plánů činností, a to plán evakuace obyvatelstva. Tento plán je nedílnou částí havarijního plánu kraje, který je součástí krizového plánu kraje. [9] Tento plán zpracovává podle zákona o IZS [1] hasičský záchranný sbor kraje.

Tento dokument obsahuje:

- zásady provádění evakuace
- rozsah evakuačních opatření
- orgány pro řízení evakuace a způsob jejich vyrozumění
- rozdělení odpovědností za provedení evakuace obyvatelstva [10]

5 DĚLENÍ EVAKUACE

V odborných literaturách existuje několik způsobů, jak členit evakuaci. Na její dělení lze pohlížet z různých úhlů pohledu. Jedním z nich je dělení evakuace z hlediska požární ochrany nebo evakuací z hlediska ochrany obyvatelstva. Praxe ale přináší situace, kdy nelze tohle dělení striktně dodržovat. Často dochází k vzájemné návaznosti nebo prolínání těchto dvou výše uvedených evakuací. Je tedy nutný komplexnější pohled. [2]

Prioritní hlediska pro dělení evakuace (znázorněno na Obr. 2.):

- podle rozsahu opatření

- evakuace objektová - zahrnuje evakuaci osob jedné budovy nebo menšího počtu obytných budov, administrativně správních budov, technologických provozů nebo dalších objektů. Může být formou opuštění objektu osobami nebo setrváním osob v neohrožených částech objektu.
- evakuace plošná - zahrnuje evakuaci osob z části nebo celého urbanistického celku, eventuálně většího území zasaženého MU. [10]

- podle doby trvání

- evakuaci krátkodobou – není zde nutnost dlouhodobého opuštění objektu z důvodu charakteru ohrožení a není zpravidla potřeba provádět opatření související s následnou péčí o evakuované obyvatele (například náhradní ubytování a stravování).
- evakuaci dlouhodobou – na základě ohrožení je nutné dlouhodobé opuštění prostou. Pro evakuované obyvatele je zpravidla potřeba zajistit následnou péči o evakuované osoby. [10]

- podle způsobu realizace

- evakuace se zajištěním dopravy - orgány pro řízení evakuace komplexně zajišťují přesun osob z místa ohrožení do míst nouzového ubytování prostřednictvím smluvně zabezpečených dopravních prostředků.

- samoevakuace - proces evakuace je řízen a osoby se přemísťují za pomoci vlastních dopravních prostředků nebo pěšky.
- evakuace samovolná – neřízený proces evakuace, kdy při úniku před nebezpečím obyvatelstvo jedná dle vlastního uvážení, což může mít za následek zbytečné ztráty na životech, zdraví a majetku. [10]

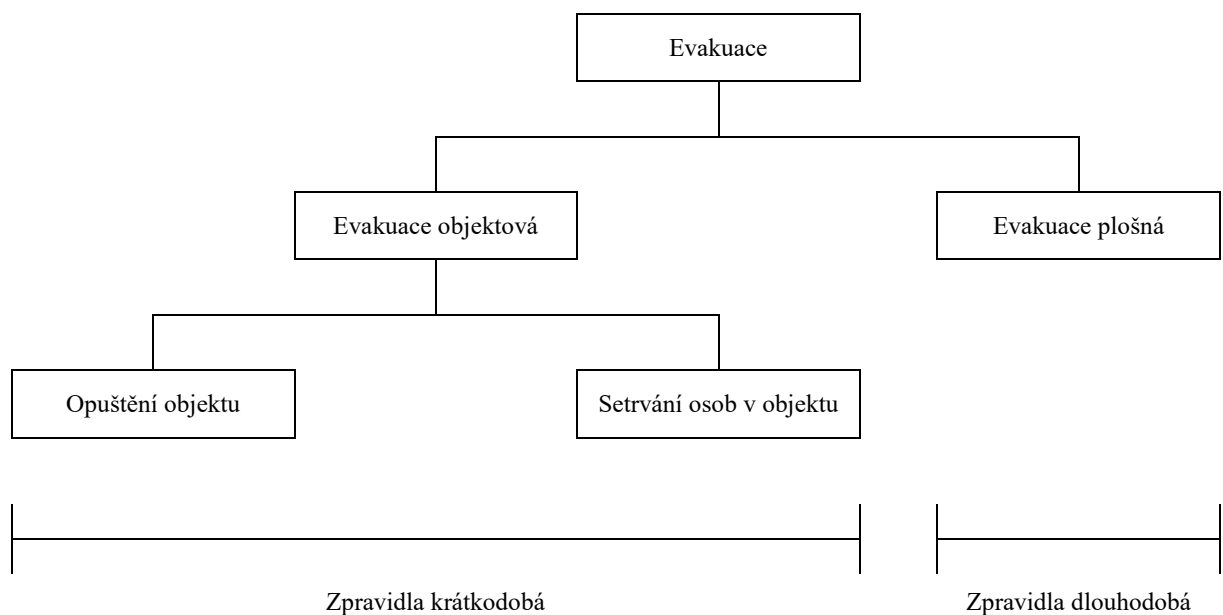
Další doplňující dělení evakuace:

- podle rozsahu opatření

- všeobecná - podléhají jí všechny osoby
- částečná - podléhají jí jen některé skupiny osob, jako například děti, osoby v zdravotním a sociálním zařízení

- podle druhu ohrožení

- přímá - bez předchozího ukrytí osob
- s ukrytím - provádí se ukrytí evakuovaných osob a po pominutí prvotní fáze nebezpečí je dokončena evakuace [10]

Obr. 2. Rozdělení evakuace z hlediska rozsahu opatření a doby trvání [Zdroj: 6]

6 EVAKUACE OSOB V ZAŘÍZENÍCH SE SOCIÁLNÍ PÉČÍ

V zařízeních se sociální péčí, jako jsou domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, se vyskytuje velké procento lidí, kteří jsou odkázáni na pomoc druhé osoby. Stáří nebo nepříznivý zdravotní stav jsou významným rizikem ovlivňující evakuaci a je nutné tyto faktory při jejím provádění zohlednit. Ve výše uvedených zařízeních se vyskytují osoby, které mohou být postižené mentálně, zrakově, sluchově, pohybově (imobilní nebo na vozíku pro invalidy, chodící jen za pomoci berle či hole nebo opěrného rámu), je tedy nutné počítat s delším časovým horizontem potřebným pro evakuaci.

6.1 Objektová evakuace – opuštění objektu

Zvolení vhodného typu evakuace hraje důležitou roli.

Objektová evakuace ve formě opuštění ohrožených prostor je charakteristickým typem evakuace osob doprovázejícím požární ochranu. Tato forma objektové evakuace je principiálně shodná také pro objektovou evakuaci v oblasti ochrany obyvatelstva. [2]

Lze říci, že tento typ evakuace se nejčastěji používá v případě ohrožení požárem. Obecně je nutné při evakuaci počítat s možností celé řady komplikací jako například snaha některých evakuovaných osob vrátit se nazpět, nesoulad počtu evakuovaných, možnost pádu na únikových cestách, neprůchodnost únikových cest, nedostatek sil a prostředků či nekoordinovaný průběh evakuace. [11]

6.1.1 Základní činitele ovlivňující evakuaci

Při evakuaci v případě požáru je důležité počítat s řadou dalších specifíků. Faktorů, které ovlivňují průběh a celkový čas evakuace je velké množství. Zde jsou uvedeny základní z nich.

Psychický stav a fyzický stav - při pocitu ohrožení z požáru nebo jiného nebezpečí (ať už domnělého nebo skutečného) může dojít ke vzniku paniky. Při neznalosti protipožárního zabezpečení objektu, při značném množství osob a klesající ploše únikové cesty, připadající na osobu se toto riziko paniky může zvyšovat.

Evakuace je nejjednodušší u osob ve věku 20 až 40 let. U osob se sníženou schopností pohybu je vznik pocitu strachu navozen daleko rychleji a může nastat stav nejen fyzické, ale i psychické imobility. [2]

Složitost budov a stavební řešení - značnou roli hraje podlažnost objektu, složitost dispozice v jednotlivých podlažích (např. pravoúhlá dispozice) či stavební komplexy. Velmi důležitou součástí stavebního řešení objektu je také vhodné umístění, osvětlení a větrání únikových cest. Jejich označení musí být dobře viditelné. U mnohých klientů sociálních ústavů je snižena zraková schopnost. [2]

Obslužný personál – správná a rychlá reakce personálu je stěžejní a díky ní může dojít k významnému zkrácení doby potřebné do zahájení procesu evakuace. [2]

Počet a rozmístění obyvatel v objektu – počet osob je zásadním faktorem z pohledu doby procesu pohybu. Výchozím aspektem je také rozmístění všech obyvatel v budově bezprostředně před zahájením evakuace. [2]

Hustota obyvatel v objektu - rychlost pohybu souvisí jak na charakteristice obyvatel (věk, pohyblivost, pohlaví a jiné), tak na hustotě osob. Hustota osob je časově proměnnou. Počátečním faktorem hustoty evakuačního proudu je volba východu a únikových tras.

Vzdálenost a doba pohybu – vzdálenost nutná k překonání má přímo úměrný vztah k době evakuace.

Proud dveřmi, chodbami a po schodech - při zúžení prostoru může docházet k frontám (zvyšování koncentrace osob) a tím i k zvýšené pravděpodobnosti paniky. Při úniku osob (především seniorů) dochází často při pohybu po schodech k situaci, kdy musí opakovaně odpočívat. Časová prodleva ještě narůstá, pokud osoby musejí použít podpůrné prostředky (berle, hůl). Lidé s handicapem se budou obecně pohybovat pomaleji než osoby bez postižení. Rozdíly v rychlosti se ještě násobí, pokud je nutno zdolat schodiště. Příklady rychlostí pohybu postižených osob jsou uvedeny v příloze P II: PŘÍKLADY RYCHLOSTÍ. Dalším významným faktorem značně ovlivňující celkovou dobu potřebnou pro evakuaci jsou překážky v podobě dveří. Jejich zdolání se liší dle druhu omezení (berle, hůl, chodítko), tak i dle síly, kterou je nutno vyvinout pro překonání odporu dveří, jak můžeme v příloze P III: POTŘEBNÁ DOBA K PŘEKONÁNÍ DVEŘÍ

Zplodiny hoření - dle statistik se dá konstatovat, že velká část úmrtí při požárech je způsobena zplodinami hoření a až poté dochází k uhoření obětí. Složení spalin a jejich koncentrace v ovzduší je závislá na chemické skladbě hořlaviny, druhu a množství oxidačního prostředí. [2]

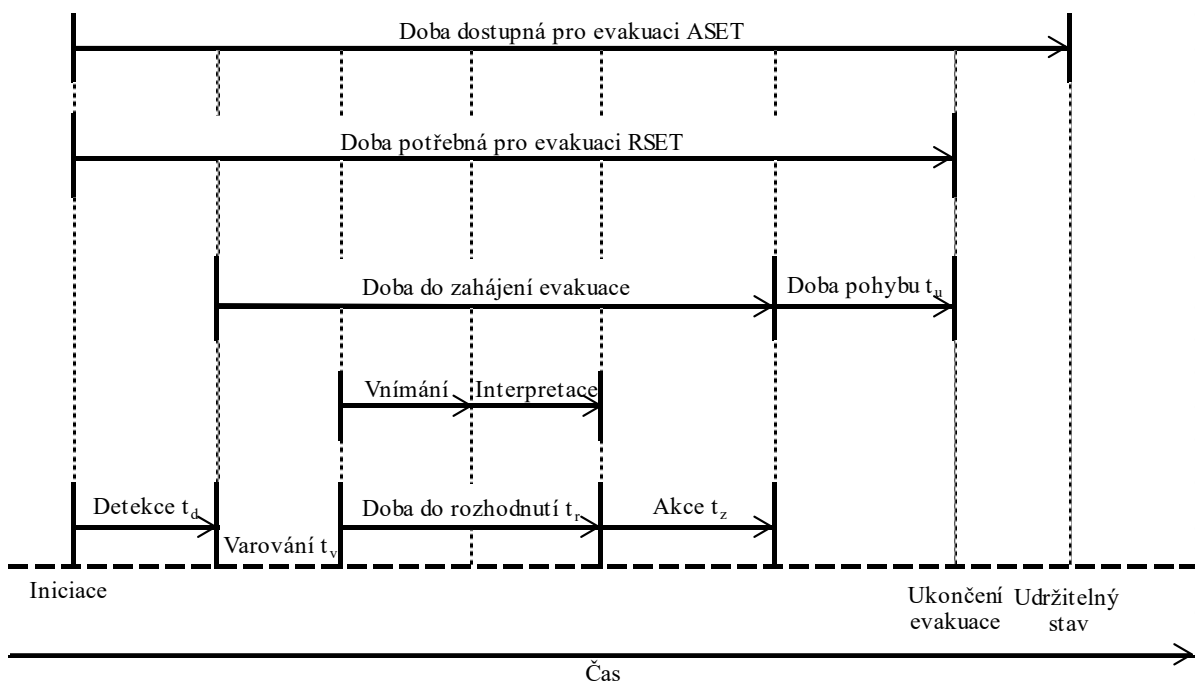
Snížený obsah kyslíku - během hoření dochází k postupnému úbytku a až poté k nedostatku kyslíku. Za normálních podmínek je koncentrace vzduchu v ovzduší 21 %. V důsledku požáru může být koncentrace kyslíku snížena na 10%. Účinky tohoto sníženého množství kyslíku mohou lidskému organismu způsobovat: zhoršenou koordinaci svalové činnosti, bolesti hlavy, závratě, rychlá únava, bezvědomí, selhání srdce. [12]

Plamen - plamen je základním projevem realizace hořlavých plynů v prostoru. Proud plynů mohou přesunout plamen do vzdálenějších míst od ohniska požáru a ohrozit osoby nebo způsobit vznícení hořlavých materiálů. [2]

Zvýšená teplota prostředí - vdechnutí horkých zplodin hoření může poškodit dýchací cesty. Teplota plně rozvinutého požáru může dosahovat 500°C a více. [12]

6.1.2 Doba evakuace osob z objektu

Predikaci pohybu osob v průběhu evakuace je základním postupem při analýze efektivity požárního zabezpečení objektu. Obecně platí, že dostatečná ochrana je zajištěna v případě, kdy doba potřebná pro evakuaci (Required Safe Egress Time - RSET) je kratší nebo rovna době dostupné pro evakuaci (Available Safe Egress Time – ASET). [13] Vzájemné vztahy mezi jednotlivými složkami doby potřebné a dostupné pro evakuaci jsou zachyceny na Obr. 3.

Obr. 3. Doba evakuace osob [Zdroj: 2]

Platí tedy:

$$RSET \leq ASET$$

Doba potřebná pro evakuaci osob RSET se sestává z dílčích časových intervalů:

t_d – doba od vzniku požáru do jeho detekce – závisí na vybavenosti objektu požárně bezpečnostním zařízení, stavebním provedení, obsazeností objektu osobami

t_v – doba od detekce požáru do vyhlášení evakuace – závisí na technickém provedení požárně bezpečnostních zařízení, bezpečnostním managementu a na reakci osob

t_r – doba od vyhlášení evakuace do rozhodnutí osob k jejímu zahájení

t_z – doba od rozhodnutí k zahájení evakuace do vlastního zahájení evakuace

t_u – předpokládaná doba evakuace – čas, kdy dochází k pohybu osob objektem na volné prostranství nebo do jiného bezpečného prostoru [2]

6.1.3 Vyhlášení poplachu s následující evakuací

Narizení evakuace se vyhlašuje při hrozící MU prostřednictvím sdělovacích prostředků (vysílání Českého rozhlasu, České televize), regionálních rozhlasů, sirén, z obecního rozhlasu nebo megafonů vozů IZS. [14]

Při vyhlašování poplachu po detekování požáru je důležité reagovat na jeho vznik ihned v jeho počátcích. V ústavech sociální péče, ve kterých počet lůžek přesahuje 50, se požaduje instalace elektrické požární signalizace (dále „EPS“) dle normy ČSN 73 0835. [15] Ostatní stavby sociální péče musí podle vyhlášky [16] být vybaveny zařízeními autonomní detekce a signalizace, přičemž takovéto zařízení musí být umístěno v každé ubytovací jednotce a v části vedoucí k východu z domu, pokud se nejedná o chráněnou únikovou cestu. Autonomní hlásič požáru je jednoduché zařízení, které včas zjistí vznikající požár a upozorní na něj přítomné osoby. Při požáru vzniká nebezpečný kouř, který je toxický. Každý hlásič požáru je vybaven červenou diodou, která ve spojení s akustickou sirénou upozorňuje na hrozící nebezpečí. [17]

S ohledem na klienty sociálních zařízení se jeví jako vhodné vyhlášení požárního poplachu dobře slyšitelná varovná zpráva vysílaná zařízením domácího rozhlasu. Jestliže je reakce personálu na vyhlášení poplachu správná a rychlá, může dojít k významnému zkrácení doby potřebné do zahájení procesu evakuace. Předurčujícím znakem pro urychlení evakuace, ze strany personálu, je adekvátní jednání těchto osob vyplývající z přípravy

na MU (seznámení s požární dokumentací či cvičné požární poplachy). Dalším významným pozitivním faktorem, ovlivňujícím správnou reakci na podnět varovného signálu, je dobré obeznámení osob s budovou, což se dá v ústavech sociální péče předpokládat. [2]

6.1.4 Únikové cesty

Úkolem únikových cest je umožnění bezpečné a včasné evakuace osob při nebezpečí MU do volného prostranství bez vystavení zejména vysoké koncentrace zplodin vznikajících při hoření. Na únikové cestě musí být zřetelně označeny únikové východy, evakuační výtahy, směry úniku osob (toto označení není nutností pro objekty s východy situovanými do volného prostoru, které jsou zřetelně viditelné a dostupné z každého místa) a vybaveny dostatečným osvětlením. Cesty, sloužící k evakuaci osob se sníženou schopností pohybu a orientace a osob neschopných samostatného pohybu, musí být vybaveny nouzovým osvětlením. [18]

Podle stupně ochrany, kterou únikové cesty poskytují unikajícím osobám, se rozlišují únikové cesty:

- nechráněné - trvale volný komunikační prostor směřující z posuzovaného požárního úseku k východu na volné prostranství nebo do chráněné únikové cesty
- částečně chráněné - trvale volná komunikace nebo komunikační prostor, kde se lze bez překážek pohybovat směrem k východu do volného prostranství nebo do chráněné únikové cesty, která je v požárním úseku bez požárního rizika, prochází sousedním požárním úsekem nebo prochází částí posuzovaného požárního úseku bez požárního rizika
- chráněné - trvale volný komunikační prostor, vedoucí k východu na volné prostranství, chráněný proti účinkům požáru [2]

V určitých případech lze za únikovou cestu považovat rovněž evakuační výtahy. [2] Ve stavbách s více než třemi nadzemními podlažími, ve kterých se trvale nebo pravidelně vyskytuje více než 10 osob s omezenou schopností pohybu a orientace nebo osob neschopných samostatného pohybu, musí být zřízeny evakuační výtahy. V ostatních budovách se evakuační výtahy zřizují v závislosti na normových hodnotách. Funkce

evakuačního výtahu musí být zajištěna dodávkou elektrické energie ze dvou na sobě nezávislých zdrojů. [18]

Značení únikových cest

„Úniková cesta musí být vybavena bezpečnostními značkami, tabulkami a texty s bezpečnostním sdělením (dále jen bezpečnostní značení) za účelem a v rozsahu nezbytném pro usnadnění evakuace osob.

Toto bezpečnostní značení se umísťuje zejména tam, kde se mění směr úniku, kde dochází ke křížení komunikací a při jakékoli změně výškové úrovně úniku.“ [19]

Pro osoby v sociálních zařízeních je vhodné doplnit tyto tabulky o fotoluminiscenční symboly (velký význam pro zrakově postižené klienty). Příklady únikových tabulek jsou uvedeny na Obr. 4.

Obr. 4. Únikové tabulky [Zdroj: 19]

6.1.5 Požární evakuační plán

Požární evakuační plán se zpracovává pro objekty a prostory, ve kterých jsou složité podmínky pro zásah nebo kde se provozují činnosti s vysokým požárním nebezpečím a v případě, že tak stanoví dokumentace požární ochrany, zpracovaná na základě stanovení podmínek požární bezpečnosti, i pro další provozované činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím. Úplnost a správnost požárního evakuačního plánu se ověřuje formou cvičného požárního poplachu. Vyhlášení cvičného požárního poplachu se předem oznámí příslušnému operačnímu středisku hasičského záchranného sboru kraje. Požární evakuační plán je uložen u jednotky hasičského záchranného sboru podniku nebo na trvale dosažitelném místě. [19]

Ústavy se sociální péčí jsou povinny požární evakuační plán zpracovávat, protože spadají do objektů, ve kterých jsou složité podmínky pro zásah. [19]

Požární evakuační plán obsahuje:

- určení osoby, která bude organizovat evakuaci, a místo, ze kterého bude evakuace řízena
- určení osob a prostředků, s jejichž pomocí bude evakuace prováděna
- určení cest a způsobu evakuace, místa, kde se evakuované osoby, popřípadě zvířata budou soustřeďovat, a určení zaměstnance, který provede kontrolu počtu evakuovaných osob
- způsob zajištění první pomoci postiženým osobám
- určení místa, na kterém se bude soustřeďovat evakuovaný materiál, a určení způsobu jeho střežení
- grafické znázornění směru únikových cest v jednotlivých podlažích [19]

6.2 Objektová evakuace – setrvání osob v objektu

„Tato forma objektové evakuace je využitelná jak v případě požáru, tak při jiných mimořádných událostech. V případě požáru mohou být osoby evakuovány do stavebně a požárně oddělené části objektu, případně jiného objektu, kde je pro evakuované osoby k dispozici dostatečný prostor, zaručena jejich bezpečnost proti účinkům požáru a odkud je možné následně uskutečnit evakuaci formou opuštění objektu.“ [2]

Obecně lze setrvání osob v objektu při objektové evakuaci nazvat ukrytím, jehož cílem je v nejvyšší možné míře zabránit účinkům radioaktivních a chemických otravných látek i bakteriologických (biologických) prostředků na lidský organizmus. [2]

Tak jako u evakuace, ve formě opuštění objektu, je nutné i v případě evakuace ve formě setrvání v objektu, počítat s negativními faktory ovlivňující celkový průběh evakuace (ukrytí). Jak už jsem zmínila, jde především o stáří a o zhoršený zdravotní stav klientů.

6.2.1 Úkryty

Při úniku nebezpečné chemické látky nebo při úniku radioaktivní látky je nezbytné, aby se všechny osoby zařízení se sociální péčí přemístili do nejbližšího objektu (stále úkryty civilní ochrany), nebo do bezpečné části objektu (improvizované úkryty).

Improvizované úkryty - převážně se jedná o suterénní a jiné vhodné prostory obytných domů, provozních a výrobních objektů, které se za stavu ohrožení státu a za válečného stavu přizpůsobují k ochraně před účinky bojových prostředků.

K ukrytí před toxickými účinky nebezpečných chemických látek uniklých při haváriích se využívají přirozené ochranné vlastnosti obytných a jiných budov. Jedná se zpravidla o místnosti a prostory na odvrácené straně zdroje nebezpečí, utěsněné proti pronikání těchto látek a nad úroveň terénu, neboť řada látek je těžší než vzduch. [20]

Stálé úkryty civilní ochrany - samostatné stavby nebo části jiných staveb. Svou konstrukcí a vybavením jsou nejlépe uzpůsobeny k ukrytí obyvatelstva. Stavby jsou zpravidla zcela zapuštěné pod úroveň terénu. [20]

7 PLOŠNÁ EVAKUACE

Tímto typem evakuace se řeší případy MU, které zasáhnou větší část území než jen samotný objekt. Toto mimořádné opatření se aplikuje v případech, kdy ochranu osob není možno zajistit jiným způsobem [9].

Při přípravě plošné evakuace se musí stanovit:

- Evakuační zóna – prostor, ze kterého je nutno provést evakuaci
- Uzávěra - označené místo na pozemní komunikaci, sloužící pro zabránění vstupu nepovolaných osob do evakuační zóny (ohraničují ohrožený prostor)
- Místo shromažďování - místo soustředění evakuovaných osob uvnitř nebo vně evakuační zóny, odkud je zajištěno přemístění evakuovaných osob mimo ohrožený prostor do evakuačních středisek
- Evakuační středisko - místo či zařízení (zpravidla mimo evakuační zónu), kde jsou evakuované osoby shromažďovány. Je výchozím bodem přemístění pro evakuované osoby, ze kterého jsou přepravovány do přijímacích středisek
- Přijímací středisko - zařízení v příjmovém území, kde jsou evakuované osoby evidovány, informovány a přerozdělovány do cílových míst přemístění
- Místo nouzového ubytování - zařízení či objekt v cílové obci, smluvně zajištěné nebo určené k přechodnému náhradnímu ubytování evakuovaných osob [2]

8 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Důvodem vzniku Integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) je součinnost jednotlivých složek při každodenních zásazích (nehody, havárie, živelné pohromy apod.). Nejedná se o systém spolupráce jen jeho jednotlivých složek, ale i orgánů státní samosprávy, fyzických a právnických osob. Jeho efektivní nastavení pravidel při zásahu při MU hraje důležitou roli pro její dobré zvládnutí. Jelikož se nejedná ani o instituci, úřad, sbor či právnickou osobou, je pojmán svou podstatou pro koordinaci záchranných a likvidačních prací. Základním právním dokumentem je zákon číslo 239/2000, sb. o integrovaném záchranném sboru, kde jsou ukotvena základní ustanovení. HZS ČR má funkci hlavního koordinátora a páteří složky celého IZS. Pokud zasahuje více složek IZS na jednom místě, rozhodující velitel je stanoven právě z řad HZS. [21]

8.1 Základní složky

Základní složky IZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku MU, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě MU. Působí po celém území České republiky. [1]

Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé Zdravotnické záchranné služby a Policie České republiky jsou ustanoveny jako základní složky IZS. [21]

8.2 Ostatní složky

Ostatní složky integrovaného záchranného systému poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání. [1]

Do této kategorie jsou zařazeny vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, obecní policie, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. [21]

9 CÍLE A METODY PRÁCE

Cílem bakalářské práce je získání přehledu o současném stavu řešení a zvládnutí evakuace osob ze zařízení se sociální péčí, analýza rizikových faktorů při evakuaci a návrh opatření pro zmírnění rizik nebo jejich eliminace. Navržená opatření a možnosti by měly přispět k optimální evakuaci klientů a zaměstnanců domova pro seniory a domova se zvláštním režimem. Zaměřila jsem se na posouzení evakuace objektové s důrazem na vznik požáru v posuzovaném objektu.

Konzultace s odborníky v dané oblasti a informace ze strukturovaného rozhovoru byly dále využity ve SWOT analýze a matici rizik.

Metody použité při zpracování bakalářské práce jsou analýza, syntéza, literární rešerše a strukturovaný rozhovor.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

10 MĚSTO ZLÍN

Zlín je považován za centrum Zlínského kraje a momentálně má necelých 75 tisíc obyvatel. Nachází se v údolí, kterým protéká řeka Dřevnice, v centru regionu střední Morava, jak vidíme na Obr. 5. Současná rozloha pokrývá 103 km². [22]

Geografická mapa Zlínského kraje
Geographical map of the Zlínský Region

Obr. 5. Mapa Zlínského kraje [Zdroj: 22]

10.1 Historie města

První zmínky o městě Zlín sahají až do roku 1322, kdy jej koupila královna Eliška Rejčka, která jej věnovala brněnskému klášteru. Zlín, se svým zlínským zámekem, se stal sídlem panství a vystřídal se zde mnoho majitelů (mimo jiné i Šternberkové, Tetourové, Rottalové či Brettonové). V roce 1929 zlínský zámek odkoupilo město Zlín od brněnského továrníka Leopolda Haupta. [22]

V meziválečném období se Zlín stal moderním městským centrem, na jehož rozkvětu měl nemalý podíl Tomáš Baťa, v pozici starosty. [22] Komunisté, ze své čelní pozice síly

po roce 1948, prosadili přejmenování názvu města Zlín na „Gottwaldov“. Tato změna se ale neudržela definitivně, protože po zhroucení komunistického systému si lidé vynutili původní název jejich města a to Zlín (od 1.1.1990). Jeho současný znak můžeme vidět na Obr. 6. [23]

Obr. 6. Znak města Zlín

[Zdroj: 24]

10.2 Baťova éra

Rok 1894 patří mezi velmi důležité milníky tohoto města. V tomto roce rodina Baťových založila svou firmu. Původní zamýšlené místo na realizaci svých podnikatelských záměrů, které si sourozenci (Tomáš, Antonín, Anna) vybrali, mělo být Uherské Hradiště, ale zde bohužel nedostali povolení (živnost), proto hledali další vhodné město. Ve Zlíně se svou žádostí uspěli a dostali povolení opravňující k založení firmy na zpracování kůží a výrobu obuvi. Firmu pojmenovali jako „Antonín Baťa“ (v průběhu let byl tenhle název firmy dobrovolně změněn na „T & A Baťa“ a poté ještě jednou na „Baťa, a.s., Zlín“). Do čela firmy se postavil Tomáš Baťa, který ale 12. července 1932 zemřel při tragické letecké nehodě, kdy se zřítil z výšky 30 metrů ve městě Otrokovice. Firmu přenechal na základě závěti svému nevlastnímu bratrovi Janu Antonínovi Baťovi.

V říjnu 1945 byly Baťovy závody v Československu znárodněny. Baťova rodina přesídlila svou firmu do Kanady (Batawa, Toronto). V roce 1948 se nevyhnulo Baťově firmě, stejně jako celému městu Zlín, nařízení o přejmenování firmy. Původní název podniku musel být změněn na „Svit“.

Tomáš Baťa je často pojmenován jako jedním z největších podnikatelů své doby. Jeho komplexní přístup a originální metody řízení svého podniku by se daly označit jako revoluční. Jeho ucelený přístup nejen k budování své firmy, jako ekonomickému celku, ale i péčí o své zaměstnance a zajištění jejich dalšího rozvoje či uspokojení jejich osobních priorit, dalo základ k rozvoji celého města Zlín.

10.3 Kapacity zařízení domovů se sociální službou

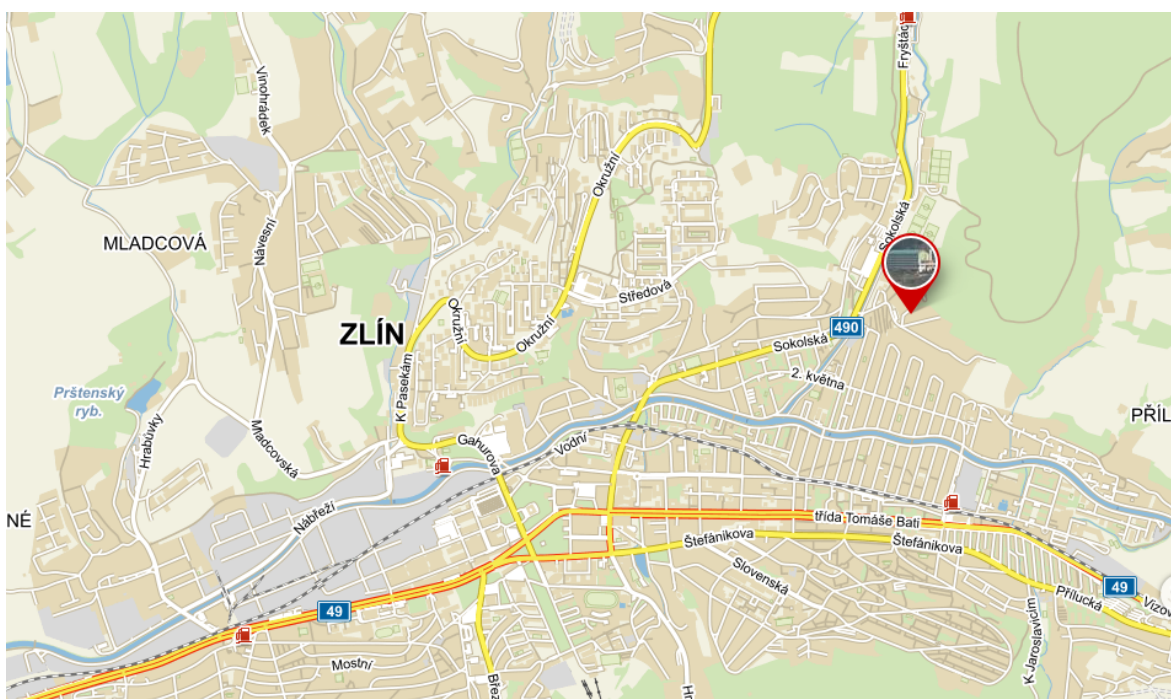
V městě Zlín se nacházejí 3 domy pro seniory, které v součtu nabízejí 99 míst pro zájemce o tuto službu. Domovů se zvláštním režimem je registrováno v tomto městě 5 s celkovou kapacitou 345 míst. Statistiky uvádějí naději na dožití u mužů 75,11 let a u žen 81,50 let ve Zlínském kraji [24]. Celková prognóza s výhledem do roku 2030 a 2050 udává, že se tato čísla budou zvyšovat a navíc poroste počet seniorů (věk nad 65 let) v poměru k obyvatelům v produktivním věku a dětí. Projekce předpokládá zvyšování průměrného věku obyvatel, pokles počtu dětí a obyvatel v produktivním věku ve prospěch obyvatel ve věku 65 a více let [25]. Počet seniorů k datu 31. 12. 2015 ve městě Zlín s věkem 65 a více let byl 15 667 a počet bydlících obyvatel v městě 75 171 [26]. Z těchto dat vyplývá, že jedno místo v domově pro seniory připadá na 150 lidí (zaokrouhлено). Určit, kolik uchazečů v přepočtu na jednoho seniora k počtu nabízených míst domovů se zvláštním režimem, není možné vypočítat, a to z důvodu statisticky nezaznamenaného počtu osob trpících onemocněním splňující kritérium pro přijetí do tohoto zařízení.

Ve zvoleném ústavu se sociální službou – Domov pro seniory bylo dle výroční zprávy za rok 2016 odmítnuto 131 zájemců, z toho 109 z nedostatku kapacity tohoto zařízení.

11 DOMOV PRO SENIORY A DOMOV SE ZVLÁŠTNÍM REŽIMEM BUREŠOV

CHARAKTERISTIKA DOMOVA

Domov se nachází v klidné okrajové části města Zlín, městská část Burešov, č. p. 4884 (viz Obr. 7.). Tento objekt byl projektován v letech 1978 – 1979 a zkolaudován v roce 1985. Vznik Domova pro seniory je datován k 11. 12. 1984. V roce 2000 se stal příspěvkovou organizací Zlínského kraje. Je tvořen z komplexu dvou propojených budov (Objekt 1 a Objekt 2).

Obr. 7. Umístění objektu [Zdroj: 28]

V roce 1994 byla na ubytovacím objektu provedena střešní nástavba, ale půdní prostor je bez využití.

Původní dělení objektu na část pro seniory a část pro osoby se sníženou schopností soběstačnosti se v průběhu let přizpůsobovalo požadavkům ze strany počtu žádajících klientů a provedlo se hned několik změn v dělení objektu.

2011 – došlo k překlopení části domova pro seniory na domov se zvláštním režimem. Tímto krokem se snížila celková kapacita zařízení z 184 míst na celkových 172 míst.

2014 – opět došlo k překlopení další část domova pro seniory (38 lůžek) na domov se zvláštním režimem.

2016 - rozšíření sociální služby domov se zvláštním režimem a zároveň ponížení kapacity domova pro seniory.

V současnosti zde pracuje 109 zaměstnanců (část pracovníků pracuje ve směnném provozu). Ředitelem tohoto zařízení, které můžeme vidět na Obr. 8., je pan Ing. Vlastimil Zaydlar.

Obr. 8. Domov pro seniory a Domov se zvláštním režimem Burešov [Zdroj: 29]

NABÍZENÉ SLUŽBY

Domov pro seniory (dále jen „DS“) - Služba je určena pro seniory od 65 let, kteří nejsou schopni pro svoji nemoc, zdravotní postižení a ztrátu soběstačnosti žít ve svém domácím prostředí. Současná kapacita - 34 míst.

Posláním Domova pro seniory je poskytovat uživatelům potřebnou péči a zároveň je podporovat v jejich soběstačnosti. [27]

Domov se zvláštním režimem (dále jen „DZR“) - Služba je určena pro seniory starší 60 let nemocné Alzheimerovou chorobou a jiným typem demence, kteří mají sníženou soběstačnost a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Současná kapacita - 136 míst. [28]

Posláním Domova se zvláštním režimem je poskytovat uživatelům přiměřený dohled a péči v bezpečném prostředí při zachování jejich důstojnosti. [29]

Základní činnosti poskytované sociálním zařízením:

- Ubytování
- Poskytnutí stravy
- Pomoc při zvládnutí běžných úkolů péče o vlastní osobu a osobní hygieně
- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
- Sociálně terapeutické činnosti
- Aktivizační činnosti
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí [29]

12 ANALÝZA OHROŽENÍ DS A DZR BUREŠOV

Ohrožení působením přírodních sil existuje od prvopočátku dějin. Tyto MU mohou působit na kterýkoliv objekt. Ať už se jedná o povodně, vichřice, požáry, zemětřesení apod. anebo také o antropogenní události jako úniky nebezpečných chemických látek, výbuchy nebo teroristické útoky. I když nelze těmto MU zcela zabránit, lze být na ně efektivně připraven a tím minimalizovat dopady.

12.1 Posouzení základních scénářů ohrožení

V následující kapitole jsou sepsána základní možná ohrožení posuzovaného domova spolu s pravděpodobností vzniku (viz Tab. 1.). Jednotlivá kritéria jsou přiřazena v následujících Tab. 2. a 3. Použitá matice je vidět v Tab. 4.

Tab. 1. Možnosti ohrožení [Zdroj: Vlastní]

Typ ohrožení	Druh rizika	Pravděpodobnost	Stupeň ohrožení a důsledky
přírodní	povodně, záplavy	D - objekt leží mimo záplavovou zónu, nachází se na kopci	II
	zemětřesení	D - objekt se nenachází v oblasti se zvýšeným výskytem zemětřesení	II
	vichřice, orkány	C - objekt se nenachází v oblasti se zvýšeným výskytem silného větru	III
	epidemie	C - dochází k pravidelnému očkování	III
antropogenní	nebezpečí úniku škodlivin v objektu, nebo okolí	C - v objektu se nenachází významné nebezpečné látky	III
	požár	B – posuzováno také vzhledem k onemocnění klientů	II
	teroristická hrozba	D - objekt se nejeví jako strategický bod	II
	výbuch uvnitř objektu	B - v objektu je používán zemní plyn	II
	výpadek dodávky energií	B - napojení z více směrů	IV

Tab. 2. Pravděpodobnost vzniku [Zdroj: Vlastní]

A	vysoká pravděpodobnost	1 x za rok
B	střední pravděpodobnost	1 x za 10 let
C	nízká pravděpodobnost	1x za 20 let
D	velmi nízká pravděpodobnost	1 x za 25 let

Tab. 3. Stupeň ohrožení a důsledky [Zdroj: Vlastní]

I	katastrofické	ztráty na životech, velmi vysoké škody na majetku
II	kritické	zranění, psychické následky, vysoké ztráty na majetku
III	významné	zranění bez dlouhodobých následků, nepříliš vysoké majetkové ztráty
IV	bezvýznamné	bez zranění a žádné ztráty a důsledky

Tab. 4. Použitá matice [Zdroj: Vlastní]

A				
B				
C				
D				
	IV	III	II	I

přijatelné riziko	méně přijatelné riziko
nežádoucí riziko	nepřijatelné riziko

Výsledkem provedené analýzy je zjištění, že požár a výbuch uvnitř objektu patří do nežádoucích rizik a mělo by se jim věnovat zvýšené pozornosti v oblasti prevence. Ostatní rizika spadají do kategorie méně přijatelných rizik.

Z historických dat, zeměpisného umístění, charakteristiky budovy, odhadem základních scénářů možných ohrožení a následným posouzením těchto aspektů lze konstatovat, že mezi největší a nejpravděpodobnější nebezpečí pro posuzovaný objekt patří požár a výbuch uvnitř objektu. Jiné mimořádné události nebyly pro tuto práci uvažovány.

Vyhlášení evakuace z důvodu požáru je bezesporu nejnáročnější evakuací. Ať už z důvodů například omezení (znenaprístupnění) únikových cest či naléhavosti rychlého rozhodování, nutnosti rychlosti pohybu, ale třeba i psychického vypětí. Můžeme předpokládat to, že správně zvládnutá evakuace z důvodu požáru (působí při něm více negativních činitelů, než u jiných možných ohrožení) předurčuje správné zvládnutí evakuace nařízené z jiných příčin. Na základě tohoto faktu budeme v této bakalářské práci posuzovat evakuaci daného objektu z důvodu vzniku požáru.

12.2 Požáry v ústavech se sociální službou

Požár půdního prostoru Domova pro seniory v Heřmanově Městci

V roce 2014 na místním zámku, kde je sídlo Domova pro seniory, vypukl v brzkých ranních hodinách požár, který nemá objasněnou příčinu. Na místě muselo zasahovat sedm hasičských jednotek, které likvidovaly požár půdního prostoru. Muselo být evakuováno 50 seniorů, nikdo nebyl zraněn. [30]

Požár Domova důchodců ve Studénce

Jednu oběť si vyžádal požár Domova seniorů ve Studénce v roce 2016. Tři jednotky hasičů svolané na místo požáru evakovali 18 lidí ohrožených požárem a kouřem z požáru. Příčina požáru nebyla objasněna. [31]

Požár domova důchodců v Německu

Velký požár domova pro seniory řešili hasiči v roce 2016 v severozápadním Německu. Dvě osoby se bezprostředně po požáru nacházeli v ohrožení života. Celkově bylo zraněno 12 lidí, z toho 2 osoby utrpěli těžké popáleniny a 10 se nadýchalo kouře nebo utrpělo šok. [32]

13 POSOUZENÍ STÁVAJÍCÍHO STAVU POŽÁRNÍ BEZPEČNOSTI

V této kapitole jsou popsány základní informace o objektu, dispoziční řešení objektu a celková vybavenost z pohledu požární ochrany. Všechny tyto aspekty ovlivňují průběh i čas evakuace.

Charakteristika budov

Objekt 1 – bytovací část

Půdorysné rozměry: 50,9 m x 17,4 m

Požární výška objektu: 14 m

Z konstrukčního hlediska se jedná o klasicky montovaný železobetonový objekt. Stěny, stropy i obvodové stěny jsou tvořeny železobetonovými panely. Nástavba střechy je dřevěná. Výtahové a instalační šachty jsou zděné. Jedná se o šestipodlažní budovu.

V přízemí se nachází jednotlivé kanceláře, tělocvična, šatny pro zaměstnance, kadeřnictví, pedikúra a bufet. Jeden z nouzových východů je umístěn zde v přízemí. První NP slouží pro klienty využívající službu domov pro seniory. Ve zbývajících čtyřech podlažích jsou zřízeny pokoje pro uživatele sociální služby domov se zvláštním režimem. V každém podlaží se nachází 25 místností, včetně sociálních zařízení. Počet jednolůžkových pokojů je 12 a dvoulůžkových 79. Plná kapacita dosahuje 170 klientů. Dále se na jednotlivých podlažích nachází i místnosti pro personál, kuchyňky a denní místnosti pro klienty.

Objekt je vybaven zabezpečovacím systémem. Na 2.NP až 6. NP jsou nainstalována čtecí zařízení otisků prstů. Vstup je umožněn jen zaměstnancům domova. Umístěny jsou jak ze severní strany chodby, tak i z jižní strany chodby. Stejně tak i výtah je zabezpečen, a to kódovým systémem.

Objekt 2 – hospodářský a společenský objekt

Půdorysný rozměr: 37 m x 26 m

Požární výška objektu: 3,6 m

Z konstrukčního hlediska se jedná o sloupový železobetonový skelet, stropní konstrukce jsou tvořeny železobetonovými panely. Stavba je dvoupodlažní. V přízemí je vrátnice se

stálou službou, kuřárna pro uživatele, kotelna, provoz kuchyně, místnosti pro údržbu a sklady. Nachází se zde i hlavní vchod a dva z nouzových východů. V druhém podlaží je situována jídelna pro uživatele i zaměstnance, prádelna a dvě společenské místnosti.

Celkové počty klientů, a zaměstnanců můžeme vidět v Tab. 5. Většina zaměstnanců pracuje ve směnném provozu.

Tab. 5. Počty klientů a zaměstnanců [Zdroj: Vlastní]

Podlaží	Klienti	Zaměstnanci/ranní směna	Zaměstnanci/noční směna
1.NP	-	21	1
2.NP	34	8	1
3.NP	34	8	1
4.NP	34	8	1
5.NP	34	8	1
6.NP	34	8	1

Únikové cesty, únikové východy a nouzové osvětlení

Oba objekty jsou vybaveny bezpečnostními značkami i nouzovým osvětlením. Fotoluminiscenční značky, označující únikové cesty a nouzové východy, jsou umístěny po jejich celé délce. Vzdálenost mezi jednotlivými značkami je dostatečná. Jejich velikost je optimálně velká a jsou vyvěšeny v úrovni očí.

Z ubytovacího objektu jsou řešena dvě úniková schodiště, která jsou klasifikována jako nechráněné únikové cesty. Nechráněné únikové cesty jsou také z jednotlivých bytů do prostoru schodiště a v 1.NP k východům na volné prostranství. V tomto zařízení se nachází 3 únikové východy, přičemž i hlavní vchod do budovy se může použít jako únikový východ.

Udržování trvale volných únikových cest se v tomto objektu jeví jako problematické. Při návštěvě objektu byly cesty zaskládány židlemi, květinami nebo různými pomůckami potřebnými pro snadnější manipulaci s některými klienty. Nejednalo se o žádnou mimořádnou situaci, ale o standartní využití prostoru chodeb jak můžeme vidět na Obr. 9. Tyto předměty by velmi ztížily případnou evakuaci.

Nouzového osvětlení se využívá v případě, kdy dojde k selhání normálního osvětlení. Rozmístění nouzového osvětlení je ve vyhovující vzdálenosti a to tak, že osvětluje celouvúnikovou cestu a je situováno vždy při vstupu do jednotlivých pokojů klientů.

Obr. 9. Jedna z únikových cest [Zdroj: Vlastní]

Evakuační výtahy

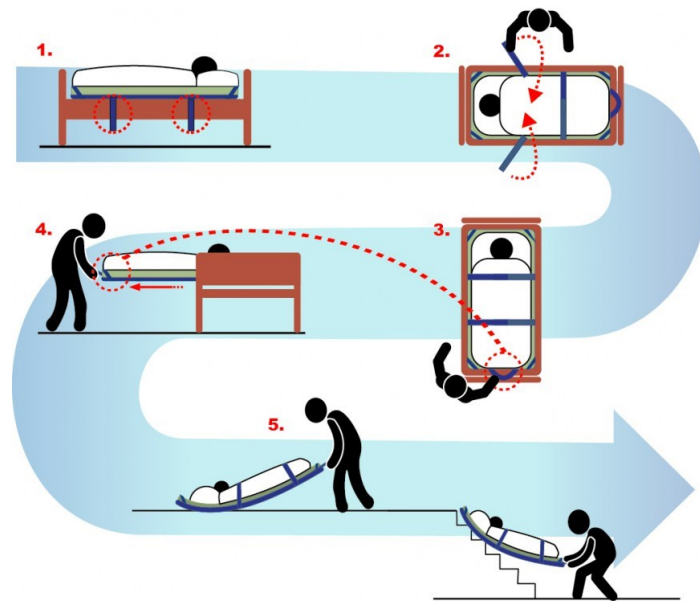
V době kolaudace budovy nebyl evakuační výtah zkonstruován. K dostavbě tohoto důležitého prvku v oblasti požární ochrany došlo v roce 1999. Tento výtah (Obr. 10.) je určen pro přepravu osob nebo materiálů při evakuaci a jejich provoz musí být po stanovenou dobu, v průběhu stanoveného nebezpečí, bezpečný. Dodávka elektrické energie je zajištěna ze dvou na sobě nezávislých zdrojů. V případě evakuace je nařízeno výlučně použití evakuačních výtahů, nikoli osobních. Kontrolu jeho funkčnosti a připravenosti provádí způsobilý zaměstnanec domova. Stejně tak i kontrolu jeho náhradních zdrojů.

Obr. 10. Evakuační výtah [Zdroj: Vlastní]

Evakuační podložky a vozíky

V důsledku nesouladu mezi šíří postele (100 cm) a šíří otvoru dveří do jednotlivých pokojů klientů (80 cm a 90 cm), by nebylo možné imobilní pacienty upoutané na lůžko evakuovat i s postelí, která je uvnitř pokoje. Proto je v celém DS a DZR zavedeno jiné řešení. Každé lůžko je vybaveno evakuační podložkou, která se umísťuje mezi lůžko a matraci, ke které je připevněna pomocí elastických popruhů v rozích podložky. Evakuační podložka je vyrobena z nehořlavého a velmi odolného materiálu. Díky tomuto záchrannému systému je možno provádět evakuaci ve velmi stísněných prostorech i po schodišti. Součástí evakuační podložky jsou pevné fixační pásy se suchými zipy na upevnění evakuovaného a popruhy pro uchopení podložky. Přesun evakuovaného do bezpečí zvládne jedna osoba, jak vidíme na Obr. 11. [33]

Obr. 11. Použití evakuační podložky [Zdroj: 36]

Pro pacienty s omezenou schopností pohybu disponuje DS a DZR evakuačními vozíky (Obr. 12.). V běžném denním režimu jej klienti nevyužívají a jsou trvale umístěny v blízkosti evakuačního výtahu. Mezi jejich výhody patří jednoduchá manipulace a usazení klientů obslužným personálem na ně. Celkový počet vozíků k případnému použití je 25.

Obr. 12. Evakuační vozík
[Zdroj: Vlastní]

Hasicí přístroje

Hasicí přenosné přístroje, které jsou k dispozici v DS a DZR, mohou sloužit především k zdolávání požáru v jeho počáteční fázi. Rozmístění těchto přístrojů je rovnoměrné a počet vyhovující, jak můžeme vidět v Tab. 6. Celkové množství hasicích přístrojů je 44, z toho je 34 práškových a 10 sněhových CO₂.

Tab. 6. Rozmístění hasicích přístrojů [Zdroj: Vlastní]

Typ přístroje	Umístění	Počet
Sněhový 6 kg	Strojovna nákladní výtah	1
Sněhový 6 kg	Strojovna osobní výtah	1
Sněhový 5 kg	Strojovna evakuační výtah	1
Sněhový 6 kg	Strojovna kuchyň	1
Práškový 6 kg	Půda	2
Práškový 6 kg	6. NP	3
Práškový 6 kg	5. NP	3
Práškový 6 kg	4. NP	3
Práškový 6 kg	3. NP	3
Práškový 6 kg	2. NP	3
Práškový 6 kg	1. NP	3
Práškový 6 kg	Spisovna (archiv)	2
Práškový 6 kg	Krčec	2
Sněhový 1,5 kg	Diesel agregáty	1
Sněhový 6 kg	Elektro rozvodna	1
Práškový 6 kg	Chodba u kuřárny	1
Práškový 6 kg	Šicí dílna	1
Sněhový 5 kg	Kotelna	2
Sněhový 1,5 kg	Kotelna	1
Práškový 6 kg	Regulační stanice	1
Sněhový 5 kg	Kuchyň	1
Práškový 6 kg	Kuchyň	2
Práškový 6 kg	Kuchyň – chladicí agregáty	1
Práškový 6 kg	Prádelna	1
Práškový 6 kg	Chodba u prádelny	1
Práškový 6 kg	Výdejna jídla	1
Práškový 6 kg	Chodba u jídelny	1

Hydrantový systém

Požární hydrantové systémy představují velmi účinný hasící prostředek s možností stálé dodávky vody. Využívá se při zásahu u požáru s nutností hašení vodou. Tento systém je okamžitě dosažitelný a tvoří nedílnou součást budovy a celého objektu.

V celém DS a DZR se nachází celkem 15 hydrantů, které jsou smysluplně umístěny na jednotlivých nadzemních podlažích.

Objekt je vybaven i dvěma podzemními hydranty situovanými u hlavního vstupu do budovy a na zadní terase pod přístřeškem (5 m západně od oken kanceláří).

Nácvik evakuace

Tento způsob preventivních opatření bohužel v tomto DS a DZR neprobíhá. Je zde vysoké procento klientů s Alzheimerovou chorobou či demencí. Dle personálu je velmi složité s těmito klienty zvládnout rutinní denní program, a takovéto narušení denního koloritu v podobě nácviku evakuace by mělo za následek velké psychické vypětí, zmatek a dezorientaci u většiny klientů.

Z důvodu onemocnění klientů neprobíhá ani seznamování s evakuačními postupy.

14 POŽÁRNÍ DOKUMENTACE

Mezi základní dokumenty požární dokumentace patří požární evakuační plán, požární poplachové směrnice a požární řád. Jsou zde zakotveny komplexní postupy při evakuaci.

Požární evakuační plán

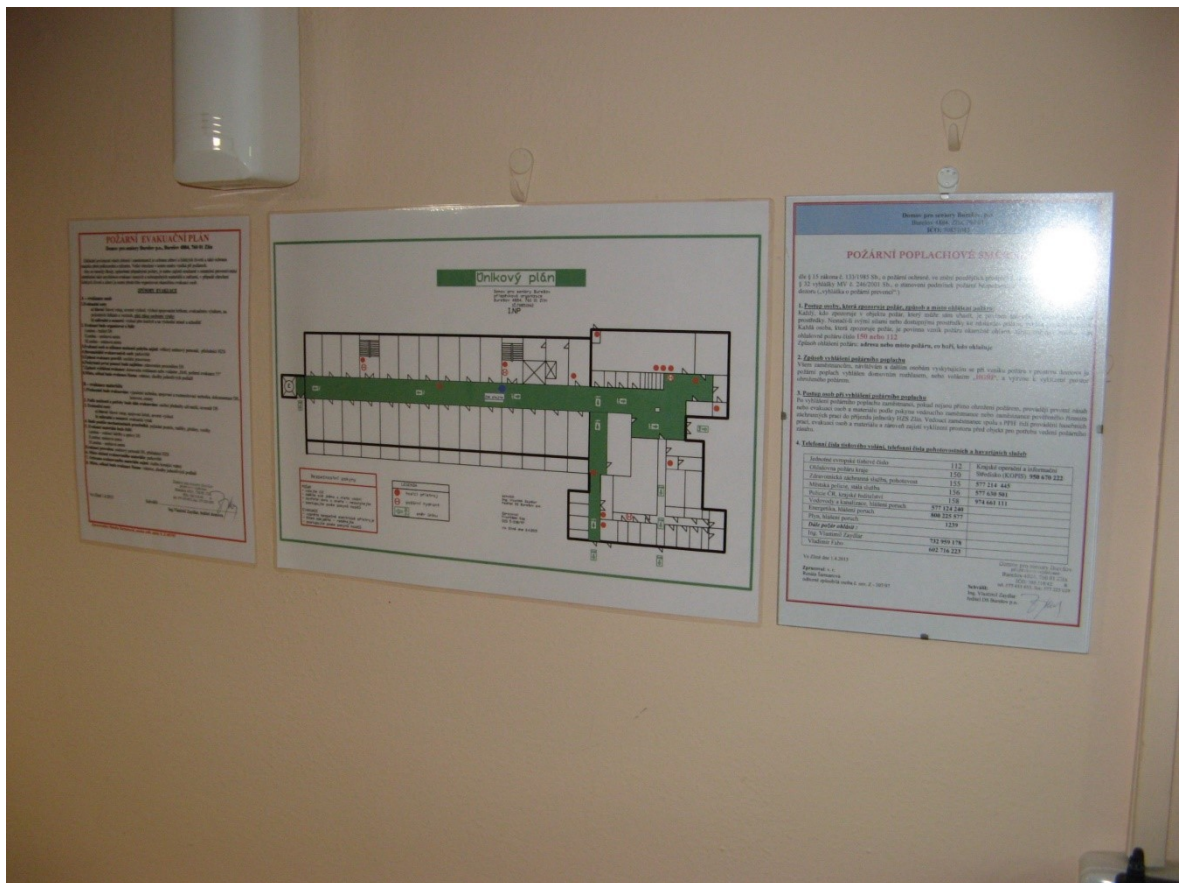
K jednomu z předpokladů zvládnutí evakuace patří i dobře zpracovaný požární evakuační plán. DS a DZR jej má od roku 2015 nově vypracovaný a řádně umístěný na volně přístupných místech po celém objektu. Vždy je vyvěšena textová i grafická část, jak vidíme na Obr. 13., odpovídající jednotlivým nadzemním podlažím.

Obsahem Požárního evakuačního plánu je rozdělení jednotlivých úkolů a funkcí při evakuaci a popsání způsobu evakuace ať už osob nebo materiálu. Udává, že evakuaci bude organizovat ředitel DS a DZR, popřípadě směnová sestra. Evakuační trasy jsou přehledně graficky zpracovány jako nedílná součást dokumentu. Shromaždištěm bylo předem určeno parkoviště, kde úplnost prověří sociální pracovníce. Z důvodů nenainstalování EPS bude evakuace vyhlášena domovním rozhlasem nebo voláním „Hoří, požární evakuace!!!“ Zdravotní personál DS a DZR poskytne první pomoc, bude-li třeba. Jako místa, odkud bude celá evakuace řízena, jsou zvolena vrátnice a chodby jednotlivých podlaží.

Požární evakuační plán určuje i postup evakuace materiálu, u kterého je stanoveno přednostní postavení pro výpočetní techniku, spojovací a rozmnožovací techniku, dokumentaci DS, hotovost a ceniny. Dále podle možností budou evakuovány osobní předměty uživatelů a inventář DS.

Je povinností každé osoby v objektu, v případě vzniku požáru a vyhlášení evakuace, bezpodmínečně dodržet. [29]

Požární evakuační plán je přiložen v příloze jako P V POŽÁRNÍ EVAKUAČNÍ PLÁN.

Obr. 13. Umístění požární dokumentace [Zdroj: Vlastní]

Požární poplachové směrnice

K zajištění přivolání efektivní pomoci z důvodu vzniku požáru byla pro zaměstnance vydána požární poplachová směrnice. Její poslední aktualizace pro DS a DZR proběhla v roce 2015. Tak jako předchozí dokument je umístěna na každém nadzemním podlaží v dostatečných rozstupech.

Požární poplachová směrnice mimo jiné stanovuje povinnosti zaměstnanců, kteří zpozorují požár a udává postup při vyhlásování a ohlašování požáru:

- Pokud zaměstnanec zpozoruje požár, který je v jeho silách uhasit, je povinen tak učinit všemi jemu dostupnými prostředky. Nestačí-li svými silami nebo dostupnými prostředky ke zdoání požáru, vyhlásí požární poplach spolu s ohlášením požáru na čísle 150 nebo 112.
- Ohlášení požáru proběhne domovním rozhlasem nebo voláním „HOŘÍ“.

- Prvotní zásah je v kompetenci samotných zaměstnanců, pokud nejsou sami ohroženi požárem, podle pokynů vedoucího zaměstnance nebo zaměstnance pověřeného řízením záchranných prací, a to až do příjezdu HZS Zlín.
- Vedoucí zaměstnanec zajišťuje i vyklizení prostoru pro vedení požárního zásahu.
- Důležitá telefonní čísla:

Jednotné evropské tísňové číslo:	112
Ohlašovna požáru kraje:	150
Zdravotnická záchranná služba:	155
Policie ČR:	158
Krajské operační a informační středisko:	950 670 222 [29]

Požární poplachové směrnice je přiložena v příloze jako P IV POŽÁRNÍ POPLACHOVÁ SMĚRNICE.

Požární řád

Požární řád pro ubytovací a další prostory sloužící uživatelům, rozvodnu elektrické energie a energocentrum a knihovnu si DS a DZR nechalo aktualizovat v dubnu 2014.

Zvýšené požární nebezpečí hrozí v rozvodně elektrické energie a energocentru, knihovně a ve všech prostorách sloužících uživatelům, protože jak už bylo zmíněno, jde o stavbu pro ubytování osob se sníženou schopností pohybu a hlavně orientace.

Možnosti možných zdrojů požáru:

- nedopalek od cigarety
- úmyslné zapálení obyvatelem domova
- manipulace s otevřeným ohněm
- závady na elektroinstalaci, nedodržení bezpečných vzdáleností při užívání spotřebičů
- nedodržení zásad při svařování
- nepovolené skladování a manipulace s hořlavými kapalinami
- selháním zaměstnanců při běžných činnostech

Materiály nesoucí požární nebezpečí (viz Tab.7.).

Tab. 7. Technicko bezpečnostní parametry látek [Zdroj: 32]

LÁTKA	TEPLOTA VZPLANUTÍ (°C)	TEPLOTA VZNÍCENÍ (°C)
papír	238	365
dřevo	350 - 370	390 – 450
polyetylen	360 - 370	380 – 390
polyvinylchlorid	400 - 410	440 – 450
polyesterová vlákna	390 (bod hoření)	440
bavlna	185 - 190	400

Je stanoveno, že v prostoru objektu nesmí být uloženo více jak 250 l hořlavých kapalin, z toho do 50 l I třídy nebezpečnosti, 100 l hořlavých nebo hoření podporujících plynů v láhvích, 60 kg zkapalněných uhlovodíkových plynů v nádobách.

V řádu je mimo jiné ukotveno stanovení podmínek požární bezpečnosti:

- Všechny osoby jsou povinny respektovat veškerá ustanovení požárního řádu a prokazatelně s ním být seznámeny.
- V prostorách DS a DZR platí přísný zákaz kouření a manipulace s otevřeným ohněm. Jedinou výjimku tvoří rampa a kuřárna uživatelů DS a DZR.
- Věcné prostředky požární ochrany, požárně bezpečnostní zařízení, hlavní vypínače elektrické energie, hlavní uzávěr vody a plynu musí být trvale přístupné a akceschopné.
- Je nutné udržovat v celém prostoru čistotu a pořádek a únikové cesty musí zůstat trvale volné.
- Elektrické a plynové zařízení musí být revidováno v předepsaných lhůtách
- Vstup do energocentra a elektrické rozvodny musí být trvale nepřístupné nepovolaným osobám.

15 VYHODNOCENÍ MONITORINGU, SWOT ANALÝZA A ANALÝZA RIZIKOVÝCH FAKTORŮ

15.1 VLASTNÍ MONITORING

Všechny údaje a data vycházejí z interních dokumentů DS a DZR a strukturovaného rozhovoru. Při návštěvě tohoto zařízení jsem provedla monitoring a hodnocení skutečností týkajících se požární ochrany. Jednotlivé poznatky jsem použila také u vytvoření SWOT analýzy, kterou jsem dále konzultovala se způsobilou osobou, pracující v DS a DZR. Moje návštěva proběhla dne 29.3.2017.

Otázky, které jsem použila při strukturovaném rozhovoru, jsou uvedeny v Tab. 8.

Tab. 8. Strukturovaný rozhovor [Zdroj: Vlastní]

1.	O JAKÝ TYP ZAŘÍZENÍ SE JEDNÁ:	pobytové sociální služby - domov pro seniory, domov se zvláštním režimem
2.	JAKÝ JE POČET NADZEMNÍCH PODLAŽÍ:	přízemí + 5 pater
3.	JAKÝ JE POČET PODZEMNÍCH PODLAŽÍ:	0
4.	JAKÝ JE POČET POKOJŮ PRO KLIENTY:	91
5.	JEDNOTLIVÉ POČTY OSOB V OBJEKTU	
	CELKOVÝ POČET OSOB, KTERÝM JE POSKYTOVÁNA PÉČE:	170
	Z TOHO POČET OSOB, KTERÉ MAJÍ OMEZENOU SCHOPNOST POHYBU:	30
	Z TOHO POČET OSOB, KTERÉ JSOU IMOBILNÍ:	71
6.	JAKÝ JE POČET PERSONÁLNÍHO ZASTOUPENÍ:	120 zaměstnanců
7.	MÁTE VYPRACOVANÝ EVAKUAČNÍ PLÁN?	ano
8.	JAK ČASTO PROVÁDÍTE ŠKOLENÍ PERSONÁLU?	1x ročně
9.	JAKÝ TYP EVAKUACE NACVIČUJETE? (SAMOVOLNÁ, ŘÍZENÁ)	nenacvičujeme, máme velké procento seniorů s těžkou demencí,

10.	JAKÝM ZPŮSOBEM PROBÍHÁ VYHLÁŠENÍ POŽÁRNÍHO POPLACHU?	
	OPTICKÝM SIGNÁLEM	ne
	AKUSTICKÝM SIGNÁLEM	ne
	ROZHLASEM	ano
11.	MÁTE AUTONOMNÍ DETEKCI A SIGNALIZACI POŽÁRU ? (HLÁSIČE POŽÁRU)	pouze v některých pokojích (u kuřáků)
12.	MÁTE EPS? (ELEKTRONICKÁ POŽÁRNÍ SIGNALIZACE)	ne
13.	MÁTE NOUZOVÉ OSVĚTLENÍ ÚNIKOVÝCH CEST?	ano
14.	JE ZAŘÍZENÍ VYBAVENO EVAKUAČNÍMI VÝTAHY?	ano
15.	JAKÉ PROSTŘEDKY POUŽÍVÁTE PRO PŘEPRAVU KLIENTŮ PŘI EVAKUACI?	každý klient má na lůžku evakuační plachtu, vozíky, lehátka
16.	JAKÝM ZPŮSOBEM KONTAKTUJETE PŘÍBUZNÉ KLIENTŮ, KTEŘÍ BYLI EVAKUOVÁNI?	telefonicky
17.	MÁTE DOSTUPNOU DATABÁZI S OSOBNÍMI ÚDAJEMI KLIENTŮ I V PŘÍPADĚ NUTNÉHO OPUŠTĚNÍ (PŘI EVAKUACI) ZAŘÍZENÍ ?	ano
18.	JE V ZAŘÍZENÍ TRVALÁ PŘÍTOMNOST PERSONÁLU V DOSTATEČNÉM MNOŽSTVÍ ?	ano, ale těžko říct, co je to dostatečné množství. Na noční směně je na budově pouze 7 pracovníků
19.	SPOLUPRACUJETE S OSTATNÍMI SOCIÁLNÍMI ZAŘÍZENÍMI V ORP ZLÍN?	ano
20.	V JAKÉ ČÁSTI BUDOVY JSOU UMÍSTĚNI KLIENTI S OMEZENOU SCHOPNOSTÍ POHYBU?	nemáme rozdělené seniory na jednotlivá oddělení na základě jejich mobility, není to etické
21.	V JAKÉ ČÁSTI BUDOVY JSOU UMÍSTĚNI IMOBILNÍ KLIENTI?	viz výše
22.	JAKÝMI PROSTŘEDKY KOMUNIKUJETE MEZI STŘEDISKY, KRIZOVÝM ŠTÁBEM A JEDNOTLIVÝM PERSONÁLEM PŘI	telefonicky
23.	MÁTE PŘEDEM NAPLÁNOVANÉ MÍSTA PRO VZNIK STŘEDISEK V PŘÍPADĚ NUTNOSTI?	Jsme organizace Zlínského kraje, v případě požáru máme povinnost informovat krizový štáb na kraji a ten má seznam středisek.

15.2 SWOT analýza

Zvolená analytická metoda primárně slouží k zhodnocení vnitřních a vnějších faktorů působících na hodnocený objekt, organizaci či konkrétní záměr. Jejím provedením se zjišťuje současný stav, odhaluje nutnost změn a nabízí nové možnosti růstu. Nejčastěji je používána při tvorbě dlouhodobého (strategického) plánování. [34]

Na základě provedeného monitoringu DS a DZR jsem sestavila SWOT analýzu z hlediska silných stránek (Strengths), slabých stránek (Weaknesses), příležitostí (Opportunities) a hrozeb (Threats), jak můžeme vidět v Tab. 9.

Vnitřní faktory tvoří silné a slabé stránky a vnější pak příležitosti a hrozby.

Tab. 9. SWOT analýza DS a DZR [Zdroj: Vlastní]

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • pravidelné školení personálu • dobrá vybavenost prostředky požární ochrany • spolupráce s ostatními DS • trvalá přítomnost denního personálu 	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • neprovádění nácviku evakuace • výrazně převažující zastoupení žen v řadách zaměstnanců • špatná komunikace s klienty • umístění imobilních klientů ve vyšších nadzemních podlažích
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • instalování EPS • pravidelný nácvik evakuace • přikoupení většího počtu technických pomůcek pro evakuaci • dotace 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> • požár • nedostatečné personální zajištění v nočních hodinách • přítomnost nebezpečných látek v objektu • nedostatečné ekonomické zajištění v sociálních službách

K identifikovaným silným stránkám, slabým stránkám, příležitostem a hrozbám jsem přiřadila jednotlivé hodnocení a váhu (viz Tab. 10.).

Tab. 10. Výsledky SWOT analýzy [Zdroj: Vlastní]

VÝSLEDKY SWOT ANALÝZY							
SILNÉ STRÁNKY				SLABÉ STRÁNKY			
	váha	hodnocení	celkem		váha	hodnocení	celkem
pravidelné školení personálu	0,2	4	0,8	neprovádění ncviku evakuace	0,4	-4	-1,6
dobrá vybavenost prostředky požární ochrany	0,35	4	1,4	výrazně převažující zastoupení žen v řadách zaměstnanců	0,15	-2	-0,3
spolupráce s ostatními DS	0,15	3	0,45	špatná komunikace s klienty	0,25	-3	-0,75
trvalá přítomnost denního personálu	0,3	5	1,5	umístění imobilních klientů ve vyšších podlažích	0,2	-3	-0,6
celkem			4,15	celkem			-3,25
PŘÍLEŽITOSTI				HROZBY			
	váha	hodnocení	celkem		váha	hodnocení	celkem
instalování EPS	0,3	3	0,9	požár	0,5	-5	-2,5
pravidelný ncvik evakuace	0,4	4	1,6	nedostatečné personální zajištění v nočních hodinách	0,3	-4	-1,2
přikoupení většího počtu technických pomůcek pro evakuaci	0,2	3	0,6	přítomnost nebezpečných látek v objektu	0,1	-2	-0,2
dotace	0,1	2	0,2	nedostatečné ekonomické zajištění v sociálních službách	0,1	-2	-0,2
celkem			3,3	celkem			-4,1

Interní část: 0,9

Externí část: -0,8

Konečná bilance: -7,4

Z výsledků analýzy vyplývá, že výčet silných stránek DS a DZR dosáhlo nejvyššího bodového hodnocení. Oproti tomu slabé stránky dosáhly hodnoty nejnižší.

V silných stránkách je zahrnuta především prevence v podobě pravidelných školení personálu a s ní i spojená dobrá vybavenost domova prostředky požární ochrany. Velmi nepříznivě vychází ze slabých stránek absence nácviku evakuace, umístění imobilních pacientů ve vyšších nadzemních podlažích, spolu se špatnou komunikací s klienty (v důsledku jejich onemocnění). Mezi nejvýznamnější hrozby patří bezesporu požár, a zejména požár, který by vypukl v nočních hodinách, kde není dostatečné množství personálu. Pravidelný nácvik evakuace vidím jako jednu z nejdůležitějších příležitostí, která by značně posílila připravenost na případnou evakuaci. Instalace EPS je jedním z dalších prvků požární ochrany, která by mohla značně zkrátit dobu od vzniku požáru po jeho zpozorování a odhalení.

Vzájemné ovlivnění mezi jednotlivými kvadranty je důležitým aspektem, který může posílit celý systém připravenosti při ohrožení objektu.

Zvolené strategie:

MAX – MAX (maximalizace silných stránek - maximalizace příležitosti)

Trvalá přítomnost denního personálu může být využita k definované příležitosti nácviku evakuace, kde by se využilo i pravidelné školení personálu provedené v reálných podmínkách.

MIN – MAX (minimalizace slabých stránek - maximalizace příležitosti)

Nedostatek v podobě výrazně převažující zastoupení žen v řadách zaměstnanců, které bylo označeno ve slabých stránkách, by mohlo být posíleno dokoupením většího množství evakuačních pomůcek, které by nahradily potřebnou sílu. Zároveň by řešily i s tím spojené umístění imobilních klientů ve vyšších patrech.

MAX - MIN (maximalizace silných stránek - minimalizace hrozby)

Dobrá vybavenost evakuačními prostředky spolu s trvalou přítomností denního personálu můžou minimalizovat dopady hrozby v podobě požáru. Posilování spolupráce s ostatními DS může vést k pomoci zvládnání následků MU.

MIN - MIN (minimalizace slabých stránek - minimalizace hrozby)

Pokud se odbourá skutečnost neprovádění nácviku evakuace, minimalizuje se tím i hrozba v podobě nedostatečného personálního zastoupení v nočních hodinách. Personál bude připraven na vyhlášenou evakuaci a může na základě provedeného cvičení lépe strategicky postupovat a vyvarovat se zbytečných chyb.

15.3 ANALÝZA RIZIKOVÝCH FAKTORŮ

Pokud uvažujeme o evakuaci v případě požáru, nabízí se posouzení rizikových faktorů, které jsou uvedeny v Tab. 11. Každý z uvedených faktorů by velmi ovlivnil čas evakuace, který hraje klíčovou roli pro její bezpečný průběh.

Tab. 11. Rizikové faktory [Zdroj: Vlastní]

RIZIKOVÉ FAKTORY	PRAVDĚPODOBNOST	DŮSLEDKY
nespolupráce klientů	A	III
časová prodleva odhalení požáru	A	II
nedostatek personálu	B	II
neprůchozí únikové cesty	A	III
pozdní příjezd JPO	C	II
nedodržení evakuačního plánu	C	III

Pro vyhodnocení analýzy jsem použila stejnou matici rizik jako v případě analýzy hrozeb, které by mohli DS a DZR ohrožovat provedenou v kapitole 11.1 (Tab. 4). Číselná kritéria přidělení pravděpodobnosti pro rizikové faktory jsou uvedeny v Tab. 12. a možné důsledky pak v Tab. 13.

Tab. 12. Pravděpodobnost [Zdroj: Vlastní]

A	vysoká pravděpodobnost	80%-100%
B	střední pravděpodobnost	79%-50%
C	nízká pravděpodobnost	49%-20%
D	velmi nízká pravděpodobnost	méně jak 19%

Tab. 13. Důsledky [Zdroj: Vlastní]

I	katastrofické	velmi vysoké navýšení doby evakuace, předpokládané ztráty na životech
II	kritické	vysoké navýšení doby evakuace, možné ztráty na životech
III	významné	navýšení doby evakuace, nepředpokládané ztráty na životech
IV	bezvýznamné	malé navýšení doby evakuace, žádné předpokládané ztráty na životech

Z provedené analýzy vyplynula skutečnost, že mezi nežádoucí riziko byla označena časová prodleva odhalení požáru. Tento nejrizikovější faktor z mého výčtu se dá ale odstranit nebo jej eliminovat vcelku dostupnými prostředky, jako je instalace EPS. Mezi méně přijatelná rizika byly označeny faktory: nespolupráce klientů, nedostatek personálu, neprůchozí únikové cesty a pozdní příjezd JPO. Klienti jsou bohužel ve většině případů handicapovaní ať už psychicky, kdy je velmi obtížné vysvětlit jim nastalou situaci a přimět je k uposlechnutí pokynů, nebo handicapovaní fyzicky, kdy je manipulace s jejich osobou obtížná z hlediska lidské síly. S klienty samozřejmě souvisí i další analyzovaný faktor a tím je nedostatek personálu, zejména v nočních hodinách. Vzhledem k tomu, že složení personálu je v převážné většině zastoupeno ženami, jejich celkový nedostatek v případě evakuace se jeví jako velmi problematický. Průchodnost únikových cest je částečně zúžena z důvodu umístění židlí nebo pomůcek pro klienty, jak už bylo zmíněno výše. Pozdní příjezd JPO byl vyhodnocen jako nepřijatelné riziko, ale z důvodu značných dopadů na průběh evakuace.

16 NÁVRHY A DOPORUČENÍ

V této kapitole se zabývám doporučením a návrhy, které by měly přispět k rychlejší a bezpečnější evakuaci. Po pečlivém prostudování všech dostupných materiálů, týkající se řešení evakuace v DS a DZR, a provedením potřebných analýz jsem dospěla k závěru, že domov se věnuje zajištění případné evakuace po preventivní stránce, ale ne zcela důsledně. Některých nedostatků a chyb si je vedení domova vědomo, ale nutno podotknout, že důvodem jsou nedostatečné finance, původní nevhodný projekt budovy a charakter onemocnění převážné části klientů.

Elektronická požární signalizace

Zakoupení toho prvku požární signalizace by vedlo k včasnému odhalení vzniku požáru. Jedná se o jednotlivé hlásiče, ústřednu EPS a doplňkových zařízení. Tento celek dokáže odhalit počínající požár a tuto informaci předat dále složkám IZS.

K finančnímu vyjádření instalace EPS je nutnost vypracování návrhu (projektové dokumentace) dle charakteru budovy a výčtu míst s možností vzniku požáru a jiných kritérií kvalifikovaným pracovníkem. Předpokládaná cena ústředny EPS je asi 30 tisíc korun, odhadovaná cena hlásičů je přibližně 1000 Kč. Jedná se ale o jednorázovou investici.

Nácvik evakuace

Doporučila bych provádět cvičnou evakuaci v DS a DZR alespoň jednou v roce, a to z důvodu zkoušky a zhodnocení jejího zvládnutí v případě nastalé MU, která by ji vyžadovala. Nácvikem by se dalo alespoň částečně předejít nejen panice, ale i odhalit případné nedostatky a těm se poté vyhnout.

Uvolnění evakuačních cest

Jako velký nedostatek vidím i v částečně zúžených evakuačních cestách v důsledku vyplnění prostoru nábytkem apod. Vzhledem k počtu klientů a personálu v jednotlivých nadzemích podlažích, jejich částečné imobilitě nebo plné imobilitě, a tedy nutnosti použití evakuačních podložek nebo vozíků, je vhodné tyto cesty mít trvale volné.

Větší personální zastoupení

Další možností, jak by se dala případná evakuace urychlit, je posílení personálního zastoupení, a to zejména na noční směně. I když je v domově zajištěna nepřetržitá přítomnost personálu i přes noc, počty pracovníků by nestačily k zajištění všech klientů.

Jednodušší řešení se nabízí v podobě pohotovostní služby. Zaměstnanci by byli finančně ohodnoceni poměrnou částkou a v případě nutnosti povoláni do prostor DS a DZR. Předpokladem je rychlá reakce na telefonickou výzvu a dosažitelnost zaměstnance.

ZÁVĚR

Jak již bylo zmíněno, evakuace osob ze zařízení se sociální péčí, jako jsou domovy pro seniory nebo domovy se zvláštním režimem, přináší řadu specifík. Nesnadná spolupráce s duševně nemocnými klienty či komplikovaná manipulace s klienty s omezenou schopností pohybu nebo imobilními klienty, znesnadňuje celý průběh evakuace.

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo vypracování studie k problematice v oblasti řešení evakuace v Domově pro seniory a domově se zvláštním režimem Burešov.

V úvodu jsem zmínila, že bakalářská práce se sestává z teoretické části a praktické části. Teoretickou část jsem rozdělila do kapitol, které se obecně zabývaly dělením evakuace, právním zařazením, a jednotlivými pojmy s ní související. Věnovala jsem se zde podrobněji evakuaci objektové. V praktické části jsem na základě tabulky možných ohrožení vyhodnotila nejpravděpodobnější MU, které by mohly daný objekt ohrozit. Následným posouzením stávajícího stavu spolu s provedenými analýzami vypracovala návrhy a doporučení vedoucí ke zlepšení průběhu evakuace.

Jedním z mých návrhů na zlepšení je nainstalování elektronické požární signalizace, která může značně ovlivnit celkový průběh evakuace. Tyto hlásiče jsou zařízením, které dokáží v jistém časovém předstihu, upozornit na vznikající MU. Dalším z mých navrhovaných doporučení je pravidelný nácvik evakuace, která se v domově neprovádí. Za neméně důležitý návrh považuji i uvolnění a vyklizení evakuačních cest. Posledním z mých navrhovaných doporučení je posílení personálního zastoupení v nočních hodinách. Možnou variantou tohoto návrhu by mohlo být zavedení pohotovostní služby, kdy by zaměstnanec byl za tuto službu finančně odměněn a v případě potřeby by byl po telefonické výzvě rychle dosažitelný.

Při návštěvě tohoto zařízení jsem mohla sama vidět stav klientů tohoto domova. Bylo pro mě překvapivé, jaké množství osob trpící ať už Alzheimerovou chorobou nebo jiným typem demence, se zde nachází. Práce s těmito klienty vyžaduje velkou duševní sílu. Jakákoliv změna denních rituálů může vést k jejich velkému psychickému vypětí a nepředvídatelným reakcím. I přes vhodnou připravenost domova a dobré zvládnutí MU, by byl jejich duševní stav vystaven stresu, který by mohl mít vliv na jejich celkový zdravotní stav.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Zákon č. 239/2000 Sb., zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů
- [2] FOLWARCZNY, Libor a Jiří POKORNÝ. *Evakuace osob*. 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 80-86634-92-2.
- [3] Vyhláška č. 380/2002 Sb., vyhláška Ministerstva vnitra k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva
- [4] Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- [5] Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb
- [6] Zákon č. 133/1985 Sb., Zákon České národní rady o požární ochraně
- [7] ZEMAN, Miloš a Otakar MIKA. *Ochrana obyvatelstva*. Vyd. 1. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická, 2007. ISBN 978-80-214-3449-3.
- [8] *Trilobit odborný vědecký časopis: PLÁNOVÁNÍ EVAKUACE U SOCIÁLNÍCH ZAŘÍZENÍ V ZÓNÁCH HAVARIJNÍHO PLÁNOVÁNÍ JADERNÝCH ZAŘÍZENÍ* [online]. 2015, **2015**(1) [cit. 2016-11-29]. ISSN 1804-1795. Dostupné z: <http://trilobit.fai.utb.cz/planovani-evakuace-u-socialnich-zarizeni-v-zonach-havarijniho-planovani-jadernych-zarizeni>
- [9] SMETANA, Marek a Danuše KRATOCHVÍLOVÁ. *Havarijní plánování: varování, evakuace, poplachové plány, povodňové plány*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2010. ISBN 978-80-251-2989-0.
- [10] KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše a Libor FOLWARCZNY. *Ochrana obyvatelstva*. 2., aktualiz. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-134-7.
- [11] SEIDL, Miloslav, Miroslav TOMEK a Dušan VIČAR. *Evakuácia osôb, zvierat a vecí*.

1. vyd. Žilina: EDIS - ŽU, 2014. ISBN 978-80-554-0939-9.
- [12] LUKEŠ, Miroslav. Základy požární taktiky: Produkty hoření. *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. b.r. [cit. 2016-11-28]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/konspekty-odborne-pripravy-i.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>
- [13] *SFPE Handbook of Fire Protection Engineering*. 3rd Edit. Quincy: National Fire Protection Association, 2002. ISBN 0877654514.
- [14] Evakuace. *Radyvnouzi.cz* [online]. b.r. [cit. 2017-01-23]. Dostupné z: <http://radyvnouzi.cz/evakuace>
- [15] ČSN 73 0835 Požární bezpečnost staveb - Budovy zdravotnických zařízení a sociální péče
- [16] Vyhláška č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb
- [17] *Hasičský záchranný sbor ČR: Hlásice požáru* [online]. b.r. [cit. 2016-12-01]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/hlasice-pozaru.aspx>
- [18] *Hasičský záchranný sbor jihomoravského kraje: Co byste měli vědět o únikových východech? (23)* [online]. 2015 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.firebrno.cz/vase-cesty-k-bezpeci/co-byste-meli-vedet-o-unikovych-vychodech>
- [19] Vyhláška č. 246/2001 Sb., Vyhláška Ministerstva vnitra o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)
- [20] MARTÍNEK, Bohumír. *Ochrana člověka za mimořádných událostí: příručka pro učitele základních a středních škol*. Vyd. 2., opr. a rozš. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. ISBN 80-86640-08-6.
- [21] *Hasičský záchranný sbor ČR: O IZS* [online]. 2009 [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system.aspx>
- [22] *Oficiální stránky statutárního města Zlína: Historie a současnost Zlína* [online]. Zlín: Magistrát města Zlína, [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/historie-a>

- soucasnost-zlina-cl-5.html
- [23] *Oficiální stránky statutárního města Zlína: Univerzitní město* [online]. Zlín: Magistrát města Zlín, b.r. [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/univerzitni-mesto-cl-7.html>
- [24] *Český statistický úřad: Statistická ročenka Zlínského kraje - 2015* [online]. Praha, 2011 [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/4-obyvatelstvo-z2612b1c8c>
- [25] *Parlamentní listy: Český statistický úřad: Seniorů přibylo...* [online]. 2016 [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/tiskovezpravy/Cesky-statisticky-urad-Senioru-pribylo-Nejvice-na-Karlovarsku-418423>
- [26] *RISY.cz* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=585068>
- [27] *Domov pro seniory Burešov: Poskytované služby* [online]. [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: <http://www.dsbaresov.cz/cz/sluzby/domov-pro-seniory/poskytovane-sluzby>
- [28] *Domov pro seniory Burešov: Poskytované služby* [online]. [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: <http://www.dsbaresov.cz/cz/sluzby/domov-se-zvlastnim-rezimem/poskytovane-sluzby>
- [29] *Interní dokumenty Domova pro seniory a domova se zvláštním režimem Burešov*
- [30] *TN.cz: Vyhořel domov důchodců v Městci! Evakovali 50 seniorů* [online]. 2014 [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/zpravy/cernakronika/hori-domov-duchodcu-v-hermanove-mestci-evakovali-50-senioru.html>
- [31] *TN.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/ve-studence-horel-domov-duchodcu-jedna-mrtva.html>
- [32] *Aktuálně.cz: V Německu hořel domov důchodců* [online]. 2016 [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/v-nemecku-horel-domov-duchodcu-pri-pozaru-se-zranilo-12-lidi/r~b82ba848772611e6851c002590604f2e/?redirected=1493227041>

- [33] *Promareha: Evakuační podložka* [online]. [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: <http://www.promareha.cz/vyrobky/luzka/nemocnicni-luzka/evakuacni-podlozka/>
- [34] *Management mania: SWOT analýza* [online]. 2017 [cit. 2017-05-03]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/swot-analyza>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ASET	dostupný čas pro evakuaci osob
ČR	Česká republika
DS	domov pro seniory
DZR	domov se zvláštním režimem
EPS	elektrická požární signalizace
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	integrovaný záchranný systém
MU	mimořádná událost
NP	nadzemní podlaží
RSET	celkový čas potřebný pro evakuaci osob

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1. Vznik mimořádné situace a proces evakuace z hlediska požární ochrany a.....</i>	<i>16</i>
<i>Obr. 2. Rozdělení evakuace z hlediska rozsahu opatření a doby trvání [Zdroj: 6].....</i>	<i>20</i>
<i>Obr. 3. Doba evakuace osob [Zdroj: 2]</i>	<i>23</i>
<i>Obr. 4. Únikové tabulky [Zdroj: 19].....</i>	<i>26</i>
<i>Obr. 5. Mapa Zlínského kraje [Zdroj: 22].....</i>	<i>33</i>
<i>Obr. 6. Znak města Zlín [Zdroj: 24]</i>	<i>34</i>
<i>Obr. 7. Umístění objektu [Zdroj: 28]</i>	<i>36</i>
<i>Obr. 8. Domov pro seniory a Domov se zvláštním režimem Burešov [Zdroj: 29]</i>	<i>37</i>
<i>Obr. 9. Jedna z únikových cest [Zdroj: Vlastní]</i>	<i>44</i>
<i>Obr. 10. Evakuační výtah [Zdroj: Vlastní]</i>	<i>45</i>
<i>Obr. 11. Použití evakuační podložky [Zdroj: 36]</i>	<i>46</i>
<i>Obr. 12. Evakuační vozík [Zdroj: Vlastní]</i>	<i>46</i>
<i>Obr. 13. Umístění požární dokumentace [Zdroj: Vlastní].....</i>	<i>50</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1. Možnosti ohrožení [Zdroj: Vlastní]</i>	39
<i>Tab. 2. Pravděpodobnost vzniku [Zdroj: Vlastní]</i>	40
<i>Tab. 3. Stupeň ohrožení a důsledky [Zdroj: Vlastní]</i>	40
<i>Tab. 4. Použitá matice [Zdroj: Vlastní]</i>	40
<i>Tab. 5. Počty klientů a zaměstnanců [Zdroj: Vlastní]</i>	43
<i>Tab. 6. Rozmístění hasicích přístrojů [Zdroj: Vlastní]</i>	47
<i>Tab. 7. Technicko bezpečnostní parametry látek [Zdroj: 32]</i>	52
<i>Tab. 8. Strukturovaný rozhovor [Zdroj: Vlastní]</i>	53
<i>Tab. 9. SWOT analýza DS a DZR [Zdroj: Vlastní]</i>	55
<i>Tab. 10. Výsledky SWOT analýzy [Zdroj: Vlastní]</i>	56
<i>Tab. 11. Rizikové faktory [Zdroj: Vlastní]</i>	58
<i>Tab. 12. Pravděpodobnost [Zdroj: Vlastní]</i>	58
<i>Tab. 13. Důsledky [Zdroj: Vlastní]</i>	59

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Příloha P II: PŘÍKLADY RYCHLOSTÍ POHYBU POSTIŽENÝCH OSOB

Příloha P III: POTŘEBNÁ DOBA K PŘEKONÁNÍ DVEŘÍ U HANDICAPOVANÝCH OSOB

Příloha P IV: POŽÁRNÍ POPLACHOVÉ SMĚRNICE DS A DZR BUREŠOV

Příloha P V: POŽÁRNÍ EVAKUAČNÍ PLÁN DS A DZR BUREŠOV

PŘÍLOHA P I: LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Zákon č. 133/1985 Sb., Zákon České národní rady o požární ochraně

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR, a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

ČSN 73 0835 Požární bezpečnost staveb - Budovy zdravotnických zařízení a sociální péče

Vyhláška MV č. 221/2014 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)

Vyhláška MV č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany

Vyhláška MV č. 328/2000 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS

Vyhláška MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Vyhláška MV č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb

Vyhláška MV č. 226/2015 Sb., o zásadách pro vymezení zóny havarijního plánování a postupu při jejím vymezení a o náležitostech obsahu vnějšího havarijního plánu a jeho struktury

PŘÍLOHA P II: PŘÍKLADY RYCHLOSTÍ POHYBU POSTIŽENÝCH OSOB

Druh omezení	Vodorovná komunikace (m.s ⁻¹)	Schodiště	
		Nahoru (m.s ⁻¹)	Dolů (m.s ⁻¹)
Elektrický invalidní vozík	0,89	-	-
Manuální invalidní vozík	0,69	-	-
Berle	0,94	0,22	0,22
Hůl	0,81	0,35	0,32
Opěrný rám (chodítko)	0,57	-	-
Bez pomůcky	0,95	0,43	0,36
Bez postižení	1,25	0,70	0,70

**PŘÍLOHA P III: POTŘEBNÁ DOBA K PŘEKONÁNÍ DVEŘÍ U
HANDICAPOVANÝCH OSOB**

Síla k překonání (N)	Pohyb s berlí (s)	Pohyb s holí (s)	Pohyb s chodítkem (s)
21	3,7	3,7	7,9
30	3,0	3,8	6,3
42	3,8	4,0	5,2
51	3,6	4,3	7,9
60	3,8	3,7	5,2
70	3,9	4,6	6,2

PŘÍLOHA P IV: POŽÁRNÍ POPLACHOVÉ SMĚRNICE DS A DZR BUREŠOV

POŽÁRNÍ POPLACHOVÉ SMĚRNICE

dle § 15 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů („zákon o požární ochraně“) a § 32 vyhlášky MV č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru („vyhláška o požární prevenci“.)

1. Postup osoby, která zpozoruje požár, způsob a místo ohlášení požáru:

Každý, kdo zpozoruje v objektu požár, který může sám uhasit, je povinen tak učinit všemi dostupnými prostředky. Nestačí-li svými silami nebo dostupnými prostředky ke zdolávání požáru, vyhlásí požární poplach. Každá osoba, která zpozoruje požár, je povinna vznik požáru okamžitě ohlásit. Místo ohlášení požáru – na ohlašovací číslo 150 nebo 112

Způsob ohlášení požáru: **adresu nebo místo požáru, co hoří, kdo ohlašuje**

2. Způsob vyhlášení požárního poplachu

Všem zaměstnancům, návštěvám a dalším osobám vyskytujícím se při vzniku požáru v prostoru domova je požární poplach vyhlášen domovním rozhlasem, nebo voláním „HORÍ“, a výzvou k vyklizení prostor ohroženého požárem.

3. Postup osob při vyhlášení požárního poplachu

Po vyhlášení požárního poplachu zaměstnanci, pokud nejsou přímo ohroženi požárem, provádějí prvotní zásah nebo evakuaci osob a materiálu podle pokynu vedoucího zaměstnance nebo zaměstnance pověřeného řízením záchranných prací do příjezdu jednotky HZS Zlín. Vedoucí zaměstnanec spolu s PPH řídí provádění hasebních prací, evakuaci osob a materiálu a zároveň zajistí vyklizení prostoru před objekt pro potřebu vedení požárního zásahu.

4. Telefonní čísla tísňového volání, telefonní čísla pohotovostních a havarijních služeb

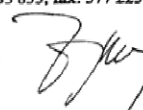
Jednotné evropské tísňové číslo	112	Krajské operační a informační Středisko (KOPIS) 950 670 222
Ohlašovací číslo požáru kraje	150	
Zdravotnická záchranná služba, pohotovost	155	577 214 445
Městská policie, stálá služba	156	577 630 501
Policie ČR, krajské ředitelství	158	974 661 111
Vodovody a kanalizace, hlášení poruch	577 124 240	
Energetika, hlášení poruch	800 225 577	
Plyn, hlášení poruch	1239	
Dále požár ohlásit :		
Ing. Vlastimil Zaydlar	732 959 178	
Vladimír Fabo	602 716 223	

Ve Zlíně dne 1.4.2015

Zpracoval: v. r.
Renáta Šarmanová
odborně způsobilá osoba č. osv. Z - 307/97

Domov pro seniory Burešov
příspěvková organizace
Burešov 4884, 760 01 Zlín
IČO: 708 510 42 6
tel. 577 433 853, fax: 577 225 029

Schválil:
Ing. Vlastimil Zaydlar
ředitel DS Burešov p.o.

PŘÍLOHA P V: POŽÁRNÍ EVAKUAČNÍ PLÁN DS A DZR BUREŠOV

POŽÁRNÍ EVAKUAČNÍ PLÁN

Domov pro seniory Burešov p.o., Burešov 4884, 760 01 Zlín

Základní povinností všech občanů i zaměstnanců je ochrana zdraví a lidských životů a také ochrana majetku před poškozením a ničením. Velké ohrožení v tomto směru vzniká při požárech.

Aby se omezily škody, způsobené případnými požáry, je nutno zajistit současně s ostatními preventivními opatřeními také urychlenou evakuaci cenných a nebezpečných materiálů a zařízení, v případě ohrožení lidských životů a zdraví je nutné především organizovat okamžitou evakuaci osob.

ZPŮSOBY EVAKUACE

A – evakuace osob

1. Evakuační cesty

- a) hlavní: hlavní vstup, severní východ, východ spojovacím krčkem, evakuačním výtahem, na pojízdných lůžkách a vozících, platí zákaz osobními výtahy
- b) náhradní a nouzové: východ přes kuchyň a na východní straně u schodišť

2. Evakuaci bude organizovat a řídit:

- I. směna – ředitel DS
- II. směna – směnová sestra
- III. směna – směnová sestra

3. Evakuaci osob se ztíženou možností pohybu zajistí: veškerý směnový personál, příslušníci HZS

4. Shromaždiště evakuovaných osob: parkoviště

5. Úplnost evakuace prověří: sociální pracovnice

6. Poskytnutí první pomoci bude zajištěno: zdravotním personálem DS

7. Způsob vyhlášení evakuace: domovním rozhlasem nebo voláním „Hoi, požární evakuace !!!“

8. Místo, odkud bude evakuace řízena: vrátnice, chodby jednotlivých podlaží

B – evakuace materiálu

1. Přednostně bude evakuováno: výpočetní technika, spojovací a rozmnožovací technika, dokumentace DS, hotovost, ceniny

2. Podle možnosti a potřeby bude dále evakuováno: osobní předměty uživatelů, inventář DS

3. Evakuační cesty:

- a) hlavní: hlavní vstup, spojovací krček, severní východ
- b) náhradní a nouzové: evakuační výtah

4. Bude použito mechanizačních prostředků: pojízdné postele, rudlíky, plošiny, vozíky

5. Evakuaci materiálu bude řídit:

- I. směna – vedoucí údržby a správy DS
- II. směna: směnová sestra
- III. směna – směnová sestra

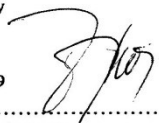
Evakuaci provedou: směnový personál DS, příslušníci HZS

6. Místo uložení evakuovaného materiálu: parkoviště

7. Ochranu evakuovaného materiálu zajistí: službu konající vrátný

8. Místo, odkud bude evakuace řízena: vrátnice, chodby jednotlivých podlaží

Domov pro seniory Burešov
příspěvková organizace
Burešov 4884, 760 01 Zlín
IČO: 708 510 42 6
tel. 577 433 853, fax: 577 225 029

Ve Zlíně 1.4.2015

Schválil:

Ing. Vlasimil Zaydlar, ředitel domova